

De regels van het Spaans

Tweede verbeterde druk © 2019 Dr. Martin Nuij

Uitgegeven via Limburger.nl/mijnboek

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks de aan de samenstelling van de tekst bestede zorg kan noch de redactie noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

De Regels van het Spaans

Praktische Spaanse Grammatica

Voorwoord

De regels van het Spaans vormt een zeer complete grammatica van de Spaanse taal. Het behandelt uitvoerig de regels die je in acht moet nemen bij het vertalen van Nederlands gesproken en geschreven zinnen naar het Spaans, en de vragen en problemen waarvoor de Spaans studerende zich daarbij geplaagd ziet. Voor het vinden van de antwoorden heb ik vele grammatica's Spaans bestudeerd: Nederlandstalige, Spaanstalige, Franstalige, Italiaanstalige en Duitstalige. Een regel van het Spaans, die ik in de ene grammatica onbegrijpelijk of onvolledig vond uitgelegd of die in strijd leek met wat ik elders aantrof, werd voor mij glashelder als ik meerdere grammatica's erop nasloeg. Kwam ik er toch niet uit, dan was daar altijd nog de tweedelige en bijna 4000 pagina's tellende *Nueva gramática de la lengua española* uit 2009 van de *Real Academia Española*, die ik kon raadplegen en niet te vergeten het uitermate leerzame boek *Las 500 dudas más frecuentes del español* uit 2013 van het *Instituto Cervantes*, waarin de 500 meest voorkomende twijfels over de Spaanse taal van Spanjaarden zelf worden besproken.

Het moest ondanks zijn compleetheid een *praktische Spaanse grammatica* worden. Geen wetenschappelijke verhandelingen, geen voortdurende bronvermeldingen, gewoon een zo kort en bondig mogelijke uitleg van de grammaticale regels. De uitleg gebeurt dan ook in eenvoudige taal. Taalkundige termen worden zoveel mogelijk vermeden. Waar dergelijke termen in dit boek worden gebruikt, dienen ze hoofdzakelijk als kapstok voor de indeling van de leerstof, zoals die zichtbaar wordt in de titels van de hoofdstukken. De daarin gebruikte terminologie is traditioneel en sluit aan bij wat de meeste mensen op school hebben geleerd. Voor de werkwoordstijden en –wijzen is gebruik gemaakt van de Spaanse terminologie.

Nu blijft het uitleggen van taalregels altijd abstract ook al heb ik geprobeerd zo duidelijk mogelijk te zijn. Het zijn de voorbeeldzinnen die een regel pas echt duidelijk maken en deze zijn dan ook steeds in grote getale toegevoegd. Bovendien heb ik steeds zo eenvoudig mogelijke zinnen genomen en bijvoorbeeld geen zinnen uit literaire werken, zoals wel in sommige grammatica's gebeurt. De bronnen van opgenomen Spaanse voorbeeldzinnen staan achterin het boek vermeld.

De indeling van het boek in *Deel A De woordsoorten*, *Deel B De enkelvoudige zin* en *Deel C De complexe zin* laat een opbouw naar complexiteit zien. De *woordsoorten* (met als meest basale elementen het lidwoord, het zelfstandig naamwoord en het werkwoord) vormen de bouwstenen voor de *enkelvoudige zin*, waarmee we bij het spreken en schrijven van eenvoudig en toch verzorgd Spaans in de meeste situaties kunnen volstaan. De apotheose vormt de *complexe*

zin met hoofdzin en bijzin, die we moeten beheersen om ons te kunnen wagen aan het schrijven van een Spaanse tekst van enige allure.

In deze grammatica wordt over het algemeen niet ingegaan op het Spaans van Amerika. De verschillen met het Spaans van Spanje zijn niet groot en Spanjaarden en inwoners van Latijns-Amerika kunnen dan ook zonder problemen met elkaar communiceren. Problemen komen eerder voort uit verschillen tussen regio's, maar die heb je in Spanje ook.

De auteur

Inhoudsopgave

Voorwoord

Lijst van gebruikte afkortingen en tekens

Deel A De woordsoorten (morfologie)

1 Lidwoord	19
1.1 Vormen van het lidwoord	19
1.2 Gebruik van het lidwoord	21
1.2.1 Lidwoord in het Spaans, niet in het Nederlands	21
1.2.2 Lidwoord in het Nederlands, niet in het Spaans	29
2 Zelfstandig naamwoord	33
2.1 Het geslacht	33
2.1.1 Herkenbaarheid van het geslacht van zelfstandige naamwoorden voor zaken aan de uitgang van het woord	33
2.1.2 Het grammaticale geslacht van zelfstandige naamwoorden voor mensen en dieren	34
2.1.3 Identieke zelfstandige naamwoorden met zowel mannelijk als vrouwelijk geslacht	38
2.1.4 Het geslacht van namen	41
2.1.5 Het grammaticale geslacht van beroepen	43
2.2 Aantal	43
2.2.1 Vorming van het meervoud	43
2.2.2 Meervoud in het Spaans maar enkelvoud in het Nederlands, en omgekeerd	45
2.3 Samengestelde zelfstandige naamwoorden	50
2.3.1 Vorming van samengestelde zelfstandige naamwoorden	50
2.3.2 Meervoud van samengestelde zelfstandige naamwoorden	51
3 Werkwoord	53
3.1 Indeling van de werkwoorden; overzicht van tijden en wijzen	53
3.2 Presente de indicativo	54
3.2.1 Vervoeging van de regelmatige werkwoorden	54
3.2.2 Vervoeging van de onregelmatige werkwoorden	63
3.3 Presente de subjuntivo	64
3.4 Imperativo	70
3.5 Pretérito imperfecto de indicativo	75
3.6 Pretérito imperfecto de subjuntivo	76
3.7 Deelwoord, presente perfecto en pretérito pluscuamperfecto	78

3.7.1 Tegenwoordig deelwoord	78
3.7.2 Verleden deelwoord	79
3.8 Pretérito perfecto simple	83
3.8.1 Vervoeging van de regelmatige werkwoorden	83
3.8.2 Vervoeging van de onregelmatige werkwoorden	86
3.9 Futuro	88
3.9.1 Futuro simple	88
3.9.2 Futuro compuesto	90
3.10 Condicional	91
3.10.1 Condicional simple	91
3.10.2 Condicional compuesto	92
3.11 Gerundio	92
3.12 Infinitivo	94
3.13 Lijdende vorm	94
4 Bijvoeglijk naamwoord	98
4.1 Vorm en functie	98
4.2 Verbuiging	100
4.2.1 Regels voor de verbuiging van bijvoeglijke naamwoorden	101
4.2.2 Bijvoeglijke naamwoorden met afwijkende verbuiging	103
4.2.3 Verbuiging bij meerdere bijvoeglijke of zelfstandige naamwoorden	104
4.3 Plaats van het bijvoeglijk naamwoord: vóór of achter het zelfstandig naamwoord?	106
4.3.1 Plaats bij een onderscheidende versus beschrijvende rol van het bijvoeglijk naamwoord	106
4.3.2 Verschil in betekenis bij plaatsing vóór of na het zelfstandig naamwoord	110
4.3.3 De plaats van bijvoeglijke naamwoorden met een dubbelganger uit een andere grammaticale categorie	113
4.3.4 Plaatsing bij meerdere zelfstandige naamwoorden of bij meerdere bijvoeglijke naamwoorden	114
4.3.5 Andere dan semantische invloeden op de plaats van het bijvoeglijk naamwoord	115
4.4 Trappen van vergelijking	117
4.4.1 Vergrotende en verkleinende trap	117
4.4.2 Gelijkheid	120
4.4.3 Overtreffende trap	121
4.4.4 Absoluut overtreffende trap	123
4.4.5 Onregelmatige vormen van de trappen van vergelijking	127

5	Voorzetsels in voorzetselbepalingen en voorzetselvoorwerpen	131
5.1	Voorzetselvormen	131
5.2	Enkelvoudige voorzetsels	131
5.2.1	Overzicht	131
5.2.2	Gebruik van de eenlettergrepige voorzetsels <i>a, con, de, en</i> en <i>por</i>	134
5.2.3	Gebruik van de meerlettergrepige voorzetsels <i>bajo,</i> <i>contra, desde, entre, hacia, hasta, para, sobre</i> en <i>tras</i>	150
5.2.4	Voorzetsel in het Spaans maar niet in het Nederlands	156
5.2.5	Voorzetsel in het Nederlands maar niet in het Spaans	159
5.3	Samengestelde voorzetsels	162
5.4	Voorzetseluitdrukkingen	165
6	Bijwoord	166
6.1	Functie van het bijwoord	166
6.2	Vorm	167
6.2.1	Oorspronkelijke bijwoorden	167
6.2.2	Bijwoorden afgeleid van een bijvoeglijk naamwoord	172
6.3	Bijwoord of bijvoeglijk naamwoord?	179
6.4	Trappen van vergelijking	181
7	Telwoorden	184
7.1	Hoofdtelwoorden	184
7.2	Rangtelwoorden	188
7.3	De klok	190
7.4	Bijzondere vormen van telwoorden	191
7.5	Opmerkelijke gevallen van gebruik van telwoorden	195
8	Bezittelijk voornaamwoord	197
8.1	Bijvoeglijk gebruikte bezittelijke voornaamwoorden	197
8.1.1	Bezittelijke voornaamwoorden die vóór het zelfstandig naamwoord staan	197
8.1.2	Bezittelijk voornaamwoorden die achter het zelfstandig naamwoord staan	198
8.1.3	Plaats van het bijvoeglijk gebruikte bezittelijk voornaamwoord naast andere determinanten van het zelfstandig naamwoord	200
8.2	Zelfstandig gebruikte bezittelijke voornaamwoorden	201
8.3	Het bezittelijk voornaamwoord <i>propio</i>	203
8.4	Het bezittelijk voornaamwoord <i>ajeno</i>	204
8.5	Bezittelijk voornaamwoord in het Nederlands maar niet in het Spaans	205

9	Aanwijzend voornaamwoord	209
9.1	Vormen	209
9.2	Gebruik	211
9.3	<i>Tal, semejante en así</i>	215
9.4	<i>Mismo en igual</i>	217
9.5	Aanwijzend voornaamwoord in het Nederlands maar niet in het Spaans, en omgekeerd	219
10	Onbepaald voornaamwoord	222
10.1	Overzicht	222
10.2	<i>Demás en otro</i>	224
10.3	<i>Bastante, demasiado, mucho, poco en tanto</i>	226
10.4	<i>Algo, alguien, alguno en uno</i>	229
10.5	<i>Cada, cada uno, cualquiera en todo</i>	236
11	Vraagwoorden	243
11.1	De vragende zin	243
11.2	Overzicht van de vraagwoorden	244
11.3	De vragende voornaamwoorden <i>Cuál? Cuánto? Quién?</i> en <i>Qué?</i>	245
11.4	De vragende bijwoorden <i>Cuándo? Cómo? Dónde? Por qué?</i>	249
11.5	Uitroepen	251
12	Ontkennende woorden en uitdrukkingen	255
12.1	Overzicht	255
12.2	<i>Nada, nadie, ni, ni...ni en ninguno</i>	256
12.3	<i>No, ya no, ni siquiera, nunca/jamás en tampoco</i>	263
12.4	Ontkennende uitdrukkingen	267
13	Betrekkelijk voornaamwoord	269
13.1	Inleiding	269
13.2	‘De man die...’; ‘Het meisje dat...’	270
13.3	‘Waarover’, ‘waarmee’, ‘met wie’, etc.	273
13.4	‘De mensen van wie de huizen (wier huizen) ...’	277
13.5	Degene(n) die (Wie); die (welke)/dat wat; ‘alle+zn+die’	279
13.6	Wat	281
14	Persoonlijk voornaamwoord	284
14.1	Persoonlijk voornaamwoord als onderwerp	284
14.1.1	Onderwerpsvormen	284
14.1.2	Gebruik van de onderwerpsvormen	286
14.2	Persoonlijk voornaamwoord als voorwerp	288

14.2.1 Onbeklemtoonde vormen	288
14.2.2 Beklemtoonde vormen	292
14.3 Wederkerend voornaamwoord	295
14.3.1 Onbeklemtoonde vormen	295
14.3.2 Beklemtoonde vormen	298
14.3.3 De vertaling van 'elkaar'	300
14.4 Combinaties van onbeklemtoonde voornaamwoorden	302
14.5 Persoonlijke voornaamwoorden. in werkwoordelijke uitdrukkingen	303
15 'Er', 'ervan', 'erin' etc.	306
15.1 Inleiding	306
15.2 Introducerend 'er'	306
15.3 'Er is' en 'er zijn'	307
15.4 'Er' als plaatsaanduiding	310
15.5 'Ervan', 'erover' etc. als vervanger van een voorzetsel-voorwerp	312
15.6 'Ik heb er nog tien' (kwantitatief 'er')	314
16 Het voornaamwoord 'men'	315
16.1 <i>Se impersonal</i> en <i>se pasivo</i>	315
16.2 Plaats van <i>se</i>	318
16.3 Andere vertalingen van 'men' dan <i>se</i>	320
17 Achtervoegsels	322
17.1 Functie	322
17.2 Verkleinende achtervoegsels	322
17.3 Vergrotende achtervoegsels	325
17.4 Geringschattende achtervoegsels	327
Deel B De enkelvoudige zin (<i>la frase simple</i>)	329
18 De opbouw van de enkelvoudige zin	331
18.1 De zinsdelen	331
18.2 Plaats van de zinsdelen binnen de zin	333
18.2.1 De normale volgorde van de zinsdelen	333
18.2.2 Aaneensluiting gezegde	334
18.2.3 Plaats van het onderwerp	337
18.2.4 Aaneensluiting onderwerp en gezegde	341
18.2.5 Overeenstemming onderwerp en persoonsvorm	342
18.2.6 De plaats van de voorwerpen	347
18.2.7 De plaats van de bepalingen	358

18.2.8 Plaats van het onbeklemtoond persoonlijk en wederkerend voornaamwoord	361
18.3 Gekloofde zinnen	367
19 De keuze van hulp- en koppelwerkwoord	370
19.1 Koppelwerkwoorden	370
19.1.1 Wat is een koppelwerkwoord?	370
19.1.2 Het koppelwerkwoord 'zijn'	370
19.1.3 'Maken' als koppelwerkwoord	375
19.1.4 'Worden' als koppelwerkwoord	375
19.2 Hulpwerkwoorden	380
19.2.1 Wat is een hulpwerkwoord	380
19.2.2 Hulpwerkwoorden van de infinitief	381
19.2.3 Hulpwerkwoorden van het verleden deelwoord	388
20 Keuze van het werkwoord	391
20.1 Idiomatiche of grammaticale kwestie?	391
20.2 'Liggen', 'hangen', 'staan' en 'zitten'	391
20.3 'Houden van' (geven om)	392
20.4 'Nodig hebben', 'nodig zijn'	393
20.5 <i>Bastar</i> en <i>faltar</i>	394
20.6 <i>Apetecer</i> en <i>doler</i>	395
20.7 <i>Estar al</i> , <i>estar de</i> , <i>estar para</i> en <i>estar por</i>	396
21 Keuze van tijd en wijze van het werkwoord	398
21.1 Weergave van toekomstige gebeurtenissen: <i>presente, futuro</i> of ' <i>ir a + infinitivo</i> '?	398
21.2 Uitdrukkingmogelijkheden van de <i>futuro</i>	400
21.3 <i>Imperfecto, presente perfecto</i> en <i>pretérito perfecto</i>	402
21.3.1 <i>Perfecto</i> of <i>imperfecto</i> ?	402
21.3.2 <i>Presente perfecto</i> of <i>pretérito perfecto</i> ?	405
21.4 Gebruik van de <i>subjuntivo</i>	407
21.5 Gebruik van de <i>condicional</i> : verschillen tussen het Spaans en het Nederlands	409
21.6 Gebruik van de <i>infinitivo</i>	412
21.6.1 <i>Infinitivo</i> in de plaats van een vervoegd werkwoord	412
21.6.2 Gebruik van de <i>infinitivo</i> als zelfstandig naamwoord	413
21.7 Gebruik van het <i>gerundio</i>	414
21.8 Gebruik van de lijdende vorm	418

Deel C De complexe zin (<i>la frase complessa</i>)	421
22 De opbouw van de complexe zin	423
22.1 Nevenschikkend en onderschikkend zinsverband	423
22.1.1 De complexe zin met nevenschikkend verband	423
22.1.2 De complexe zin met onderschikkend verband	429
22.2 Volledige bijzinnen en beknopte bijzinnen	438
22.2.1 Beknopte bijzinnen met de infinito	439
22.2.2 Beknopte bijzinnen met het gerundio	445
22.2.3 Beknopte bijzinnen met het verleden deelwoord	447
22.2.4 Plaats van het onbeklemtoonde voornaamwoord in de complexe zin bestaande uit hoofdzin plus beknopte bijzin	450
22.3 Plaats van het onderwerp in hoofd- en bijzin	451
23 Tijd en wijze van het werkwoord in hoofd- en bijzin	456
23.1 Verband tussen de werkwoordstijd in hoofd- en bijzin	456
23.2 Gebruik van de subjuntivo in de bijzin	458
23.2.1 Gebruik van de subjuntivo in door het voegwoord <i>que</i> ingeleide bijzinnen	458
23.2.2 Voegwoorden en voegwoordelijke uitdrukkingen die het gebruik van de subjuntivo vereisen	466
23.2.3 Gebruik van de subjuntivo in indirecte vraagzinnen, gebiedende zinnen en betrekkelijke bijzinnen	468
23.3 Gebruik van de condizionale in de bijzin	471
24 Voorzetsels vóór de infinitief in de rol van beknopte bijzin	474
24.1 Meer een idiomatische dan grammaticale kwestie	474
24.2 Infinitief met het voorzetsel <i>a</i>	475
24.3 Infinitief met het voorzetsel <i>de</i>	476
24.4 Infinitief met het voorzetsel <i>en</i>	477
24.5 Infinitief met het voorzetsel <i>para</i>	478
24.6 Infinitief met het voorzetsel <i>por</i>	479
24.7 Infinitief zonder voorzetsel	480
25 Bijwoordelijke bijzinnen	484
25.1 Bijzinnen van voorwaarde	484
25.2 Bijzinnen van tijd	488
25.3 Bijzinnen van oorzaak	496
25.4 Bijzinnen van doel	499
25.5 Bijzinnen van gevolg	500
25.6 Bijzinnen van toegeving	502
25.7 Beperkende, uitzonderende en uitsluitende bijzinnen	507

25.8 Vergelijkende bijzinnen	509
25.9 Bijzinnen van modaliteit	513
Appendix Uitspraak en spelling	515
1 De klemtoon	515
2 Uitspraak van de letters	516
2.1 Uitspraak van de klinkers	516
2.2 Uitspraak van de medeklinkers	516
3 Spellings in het Spaans	518
4 Afbreken van woorden	519
Bronnen van opgenomen voorbeeldzinnen	521
Zaakregister	523
Woordregister	532

Lijst van gebruikte afkortingen en tekens

bep.	bepaling
bn	bijvoeglijk(e) naamwoorden
bw	bijwoord(en)
enk, enkelv.	enkelvoud
gez.	gezegde
fig.	figuurlijk
deelw.	deelwoord
inf.	informeel
lett.	letterlijk
lidw	lidwoord
lv.	lijdend voorwerp
meew.vw.	meewerkend voorwerp
ml.	mannelijk
mv.	meewerkend voorwerp
mv, meerv.	meervoud
nw	naamwoord
onbep.	onbepaald
ond.	onderwerp
onregelm.	onregelmatig
regelm.	regelmatig
vd.	verleden deelwoord
vnw.	voornaamwoord
voorw.	voorwerp
voorz. uitdr.	voorzetseluitdrukking
vv.	voorzetselvoorwerp
vw	voegwoord of voegwoordelijke uitdrukking
vw.	voorwerp
vr.	vrouwelijk
vz	voorzetsel
ww	werkwoord
zelfst.	zelfstandig
zn	zelfstandig(e) naamwoord(en)
* <i>vóór een zin of zinsdeel</i>	grammaticaal onacceptabel
? <i>vóór een zin of zinsdeel</i>	grammaticaal niet helemaal acceptabel
– <i>in het register</i>	vervangt het trefwoord
<u>camera</u>	op onderstreepte klinker valt de klemtoon
<u>geen</u>	een onderstreept Nederlands woord wordt beklemtoond uitgesproken

Deel A De woordsoorten (morfologie)

1 Lidwoord

Lidwoorden zijn in het Nederlands de woorden *de*, *het* en *een*. Lidwoorden staan vóór een zelfstandig naamwoord ('Ik zoek *de* krant') of vóór een zelfstandig gebruikt bijvoeglijk naamwoord ('Ik wil *een* rode'). *De* en *het* zijn bepaalde lidwoorden en *een* is een onbepaald lidwoord. Het Spaans kent meer vormen van het lidwoord dan het Nederlands.

1.1 Vormen van het lidwoord

[1] Overzicht

Overzicht van het bepaald lidwoord

	<i>mannelijk</i>	<i>vrouwelijk</i>	<i>onzijdig</i>
<i>enkelvoud</i>	el libro <i>het boek</i>	la casa <i>het huis</i>	lo malo <i>het slechte</i>
<i>meervoud</i>	los libros <i>de boeken</i>	las casas <i>de huizen</i>	

Overzicht van het onbepaald lidwoord

	<i>mannelijk</i>	<i>vrouwelijk</i>
<i>enkelvoud</i>	un libro <i>een boek</i>	una casa <i>een huis</i>
<i>meervoud</i>	unos zapatos <i>een paar schoenen</i>	unas gafas <i>een bril</i>

[2] Vóór vrouwelijke zelfstandige naamwoorden in het enkelvoud die met een beklemtoonde **a** of **ha** beginnen, verandert het vrouwelijk bepaald lidwoord **la** in **el** en het vrouwelijk onbepaald lidwoord meestal in **un** (maar **una** mag ook). Voorbeelden: **el alma** (de ziel), **un (una) alma** (er is geen verschil in uitspraak tussen **un alma** en **una alma**); **el agua** (het water); **el hacha** (de bijl), **un (una) hacha**; **el hambre** (de honger). Maar niet met een beklemtoonde **a** of **ha** beginnend: **la amiga** (de vriendin); **la hamaca** (de hangmat).

Wanneer dergelijke woorden in het meervoud voorkomen, wordt echter de normale vrouwelijke meervoudsvorm gebruikt: **las almas**, **unas almas**.

Let op!: de verandering van **la** in **el** en **una** in **un** vindt alleen plaats als het lidwoord direct voor het zelfstandig naamwoord staat: **un hacha afilada**, maar **una afilada hacha** (een scherpe bijl).

[2a] De regel geldt niet bij zelfstandige naamwoorden voor personen en dieren die maar één vorm voor vrouwelijk en mannelijk kennen en waarbij het vrouwelijk lidwoord het vrouwelijk geslacht aangeeft: **el árabe** ‘de Arabier’ en **la árabe** ‘de Arabische’; **el ánade** ‘de mannetjeseend’ en **la ánade** ‘de vrouwtjeseend’.

[2b] Bij vrouwelijke geografische namen die met een beklemtoonde **a** beginnen, fluctueert het gebruik. Het is bijvoorbeeld **el África negra** (zwart Afrika) maar **la Asia Central** (Centraal-Azië) en **la Ávila del XIV** (het Avila uit de 14^e eeuw). Bij de plaatsnamen die beginnen met een beklemtoonde **h** is de enige uitzondering op de regel **La Haya** (Den Haag), omdat het lidwoord hier deel uitmaakt van de plaatsnaam zelf.

[3] Het bepaald lidwoord **lo** wordt gebruikt vóór bijvoeglijke naamwoorden, verleden deelwoorden, bezittelijke voornaamwoorden en sommige rangtelwoorden die worden verzelfstandigd.

lo útil	het nuttige
lo pasado	het gebeurde
lo mío	het mijne
lo primero	het eerste

Maar het is **la nada** ‘het niets’.

Je gebruikt **lo** alleen vóór een bijvoeglijk naamwoord als dit een abstractie is en geheel op zichzelf staat, dus niet verwijst naar een concreet eerder genoemd object (zoals in de twee laatste voorbeeldzinnen hieronder).

Lo bueno es que no me ha costado nada. Het mooie is dat het me niets gekost heeft.

Lo peor que te puede pasar es que pierdas el tren. Het ergste wat je kan overkomen is, dat je de trein mist.

Lo mínimo que deberías hacer es ir a saludarla. Het minste wat je zou kunnen doen, is haar gaan begroeten.

Maar:

He comprado estos tres libros; este es el más interesante. Ik heb deze drie boeken gekocht; dit is het interessantste.

En España el tabaco rubio es más caro que el negro. In Spanje is lichte tabak duurder dan zware.

[4] Naast de onbepaalde lidwoorden enkelvoud **un** en **una** heeft het Spaans nog de onbepaalde lidwoorden meervoud **unos** en **unas**. Deze worden gebruikt vóór zelfstandige naamwoorden die in het Nederlands enkelvoud zijn maar in het Spaans meervoud, zoals **gafas** (bril) en **angarillas** (brancard). Ook worden ze

wel gebruikt in de betekenis van ‘een stel(letje)’, ‘een paar’:

Lo evacuaron en unas angarillas.

Ze voerden hem af op een brancard.

Gloria tenía los labios gruesos y unos ojos grandes y claros.

Gloria had dikke lippen en een paar grote en heldere ogen.

Tienes unos amigos simpáticos.

Je hebt een stel sympathieke vrienden.

Sois unos tontos.

Jullie zijn een stelletje dwazen.

Te he comprado unas flores.

Ik heb (een bos) bloemen voor je gekocht.

Llevaba unos zapatos nuevos.

Hij had nieuwe schoenen aan.

Maar niet op te vatten als ‘een stel’:

Fabricaban zapatos de buena calidad.

Ze vervaardigden schoenen van goede kwaliteit.

1.2 Gebruik van het lidwoord

1.2.1 Lidwoord in het Spaans, niet in het Nederlands

[1] Een zelfstandig naamwoord in het meervoud dat als onderwerp vóór het werkwoord staat, kan over het algemeen niet zonder lidwoord of een andere determinant (telwoord of voornaamwoord). Dit kan wel als het kale zelfstandige naamwoord gevolgd wordt door een bijvoeglijke bepaling. Vergelijk:

Fout is:

***Amigos me han invitado.**

Vrienden hebben me uitgenodigd.

Correct is:

Unos amigos me han invitado.

Amigos de Madrid me han invitado.

Vrienden uit Madrid hebben me uitgenodigd.

Amigos simpáticos le ayudan.

Sympathieke vrienden helpen hem.

Fout is:

***Acequias abastecían de agua la ciudad.**

Toevoerkanalen voorzagen de stad van water.

Correct is:

Unas acequias abastecían de agua la ciudad.

Toevoerkanalen voorzagen de stad van water.

Acequias subterráneas abastecían de agua la ciudad.

Ondergrondse toevoerkanalen voorzagen de stad van water.

Het onbepaalde lidwoord **unos/unas** vervult hier dezelfde rol als het delend lidwoord in het Italiaans.

[2] Het bepaald lidwoord staat in het Spaans vóór een zelfstandig naamwoord dat *in algemene zin* wordt gebruikt. Vaak (maar niet altijd!) kun je dan *alle* vóór het zelfstandig naamwoord denken.

El vino es barato en España.

Maar niet in: ¿Hay vino?

Le gustan las flores.

Maar niet in: Aquí venden flores.

Los niños necesitan estructura.

El español es una lengua románica.

Ella tiene miedo a los perros.

Con el pescado se bebe vino blanco.

Wijn is goedkoop in Spanje.

Is er wijn?

Ze houdt van bloemen.

Hier verkopen ze bloemen.

Kinderen hebben structuur nodig.

Spaans is een Romaanse taal.

Zij is bang voor honden.

Bij vis drink je witte wijn.

[2a] Vóór een telbaar zelfstandig naamwoord in het enkelvoud dat in algemene zin wordt gebruikt is ook in het Nederlands het lidwoord aanwezig. Meestal wordt dan het onbepaald lidwoord gebruikt, terwijl er in het Spaans meestal een bepaald lidwoord staat: **El narcotraficante es un delincuente** 'Een drugshandelaar is een crimineel'.

[3] De dagen van de week krijgen het bepaald lidwoord.

El sábado llega Luis de Chile.

¿Nos vemos el martes?

Lo he leído en el periódico del jueves.

La niña no ha visto a su padre desde el domingo.

Zaterdag arriveert Luis uit Chili.

Zien we elkaar dinsdag?

Ik heb het gelezen in de krant van donderdag.

Het kind heeft haar vader niet meer gezien sinds zondag.

Het lidwoord ontbreekt:

- als de dagen van de week voorafgegaan worden door **ser**, bijvoorbeeld:

Mañana es sábado (Morgen is het zaterdag);

- in een datum boven een brief: **Segovia, jueves 14 de mayo de 1999** (Segovia, donderdag 14 mei 1999);

- in de uitdrukking **caer en martes** etc. (op dinsdag vallen etc.);

- in een bijstelling:

Mañana, lunes, viene la pedicura.

El curso comienza a las diez, excepto martes.

Morgen, maandag, komt de pedicure.

De cursus begint om 10 uur, behalve op dinsdag.

[3a] Ook delen van dagen van de week krijgen het bepaald lidwoord: **Llegaré la mañana del miércoles** 'Ik kom woensdagmorgen aan'.

[3b] 's Maandags, dinsdags etc. worden vertaald met het lidwoord **los** + de naam van de dag: **Cerrado los domingos** 'Zondags gesloten'.

[4] Het lidwoord wordt gebruikt in een aantal vaste combinaties van een werkwoord + zelfstandig naamwoord waar dat in het Nederlands afwezig is, waaronder:

hacer/preparar el café, el té	thee, koffie zetten
hacer las compras	boodschappen doen
tocar el violín, el piano	viool, piano spelen
llamar la atención sobre	aandacht vragen voor
tener la culpa en	schuld hebben aan
ser resistente a los terremotos	bestand zijn tegen aardbevingen
ver (la) television	tv kijken
<i>Maar: fumar pipa</i>	pijp roken

Of in vaste combinaties van een werkwoord + zelfstandig naamwoord het lidwoord wel of niet moet worden gebruikt, is niet aan een grammaticale regel gebonden. Het is een kwestie van gebruik, dat je gewoon moet weten.

[4a] Het lidwoord wordt gebruikt in een aantal uitdrukkingen met '**dar** + zelfstandig naamwoord + **a alguien**':

dar los buenos días a alguien	iemand goedendag zeggen
dar las buenas noches a alguien	iemand goedenacht wensen
dar las gracias a alguien	iemand bedanken
dar el pésame a alguien	iemand condoleren
dar la bienvenida a alguien	iemand verwelkomen
dar la razón a alguien	iemand gelijk geven

[5] In het Spaans staat het bepaald lidwoord vóór aanspreekwoorden zoals **señor** (meneer) en **abuelo** (opa), vóór titels en vóór woorden die een beroep aanduiden gevolgd door een naam. Dit gebeurt echter alleen als over de betreffende personen wordt gesproken:

¿Está en casa la señora?	Is mevrouw thuis?
Eso se lo tengo que decir a la abuela.	Dat moet ik oma vertellen.
¿Quién es? Es el señor Moreno.	Wie is dat? Dat is mijnheer M.
El abogado Gálvez habló con el acusado.	Advocaat Gálvez sprak met de verdachte.
El papa Juan XXIII fue muy amado.	Paus Johannes XXIII was erg geliefd.
El Emperador Carlos murió en 1558.	Keizer Karel stierf in 1558.

Maar direct aangesproken:
Señor Moreno, ¡oiga usted!

Mijnheer Moreno, hoort u eens!

[5a] Het lidwoord is facultatief bij de verwantschapswoorden **tío** (oom) en **tía** (tante) gevolgd door een naam:

Mañana viene (el) tío Juan.

Morgen komt oom Juan.

Maar direct aangesproken:

Sí, tío Juan.

Ja, ome Jan.

[5b] Het lidwoord blijft doorgaans achterwege in een bijstelling: **el embajador de Argentina, señor Fuentes** (de ambassadeur van Argentinië, de heer Fuentes).

[6] In het Spaans wordt het bepaald lidwoord gebruikt bij de beschrijving van menselijke kenmerken van permanente of voorbijgaande aard (meestal van lichamelijke) na de werkwoorden **tener** (hebben) en **llevar** ('hebben' in de betekenis van 'dragen').

Carmen tiene los ojos azules.

Carmen heeft blauwe ogen.

Pedro ya tiene el pelo gris.

Pedro heeft al grijs haar.

Juan tiene la nariz muy grande.

Juan heeft een hele grote neus.

¿Tienes las manos limpias?

Heb je schone handen?

Tómas lleva el pelo largo.

Tomás heeft lang haar.

Tiene la tensión alta.

U heeft hoge bloeddruk.

Maar: Ana tiene caderas anchas y

Ana heeft brede heupen en Clara

Clara estrechas.

smalle.

In het Nederlands gebruiken we geen lidwoord als het zelfstandig naamwoord dat een kenmerk aanduidt in het meervoud staat (eerste voorbeeldzin) of een verzamelnaam is zoals 'het haar' (tweede en vijfde voorbeeldzin) en een onbepaald lidwoord als het zelfstandig naamwoord in het enkelvoud staat (derde voorbeeldzin). Dat laatste kan in het Spaans overigens ook: **María tiene una voz muy masculina** 'Maria heeft een erg mannelijke stem'.

Als het zelfstandig naamwoord dat een kenmerk aangeeft nader bepaald wordt door een voorzetselbepaling in plaats van een bijvoeglijk naamwoord, wordt het lidwoord niet gebruikt: **El deportista tiene músculos de acero** 'De sporter heeft stalen spieren'.

Als het niet om een kenmerk gaat maar om een waardering, is het bepaald lidwoord niet op zijn plaats: **Carmen tiene (unos) ojos muy bonitos** 'Carmen heeft heel mooie ogen'.

[6a] Ook kenmerken die ingeleid worden door het voorzetsel **con** hebben het

lidwoord: **Con la cabeza inclinada, Magís sale de la habitación entre dos guardas** ‘Met gebogen hoofd verlaat Magís tussen twee bewakers het vertrek’.

[7] Het bepaald lidwoord wordt gebruikt in tijdsaanduidingen met **próximo** (aanstaande, volgende, komende) en **pasado** (afgelopen, verleden).

La próxima semana vamos de vacaciones.	Volgende week gaan we met vakantie.
El miércoles pasado fuimos al cine.	Afgelopen woensdag gingen we naar de film.
El pasado otoño...	Afgelopen herfst....

Bij de dagen van de week maakt het in feite geen verschil of ze nader bepaald worden door **próximo** en **pasado** of niet, omdat ook zonder deze tijdsaanduidingen het bepaald lidwoord wordt gebruikt (zie [3] p.22). Vergelijk:

¿Qué hacemos el domingo?	Wat doen we zondag?
¿Qué hacemos el domingo próximo?	Wat doen we aanstaande zondag?

N.B. Je kunt ‘aanstaande zondag’ ook vertalen als ‘de zondag die komt’: **el domingo que viene**.

[8] Vóór de namen van landen en gewesten komt gewoonlijk geen lidwoord: **Italia es un país europeo** (Italië is een Europees land). Maar sommige landen, kunnen het lidwoord krijgen, waaronder **(la) Gran Bretaña, (el) Luxemburg, (la) Argentina, (el) Brasil, (el) Canadá, (la) China, (el) Japón, (el) Paquistán, (el) Perú, (la) Libia** en **(el) Congo**. Maar de tendens is steeds meer om geen bepaald lidwoord te gebruiken. Het lidwoord wordt echter meestal wel gebruikt in **los Estados Unidos** (de Verenigde Staten) en mag niet ontbreken in **los Países Bajos** (Nederland) en **el Salvador** omdat het daar een onderdeel van de naam is. Verder wordt het bepaald lidwoord altijd gebruikt in verwijzingen naar het historische Sovjet rijk **la Unión Soviética**.

Als de naam van een land of gewest nader wordt bepaald, is het bepaald lidwoord in principe verplicht: **Milan está en la Italia del norte** (Milaan ligt in Noord-Italië).

Namen van steden krijgen net als in het Nederlands geen lidwoord, uitgezonderd **El Cairo** en **(La) Habana: Voy a El Cairo** (Ik ga naar Cairo).

[9] Nederlands en Spaans verschillen soms wat betreft de al of niet aanwezigheid van het bepaald lidwoord na de plaats aanduidende voorzetsels **a, de** en **en**. Zo is in tegenstelling tot het Nederlands het lidwoord aanwezig in **ir a la escuela/estar en la escuela/volver de la escuela** ‘naar school gaan/op school zijn/uit school komen’ (ook is het **después de la escuela** ‘na school’), **ir a la cama/estar en la cama** ‘naar bed gaan, in/op bed liggen’, **ir al mar** ‘naar zee

gaan', **ir a la oficina/estar en la oficina** 'naar kantoor gaan/op kantoor zijn', **sentarse a (en) la mesa** 'aan tafel gaan', **estar/jugar en la calle** 'op straat liggen/spelen'.

Omgekeerd is in tegenstelling tot het Nederlands het lidwoord afwezig in **ir a misa** 'naar de mis gaan' of **salir de misa** 'uit de mis komen' en **ir a presidio** 'naar de gevangenis gaan'.

Maar er is geen verschil tussen Spaans en Nederlands in **ir a casa/estar en casa** 'naar huis gaan/thuis zijn', **ir al cine** 'naar de bioscoop gaan' en **ir al teatro** 'naar de schouwburg gaan'.

N.B. Naast **estar en la cama** (in bed liggen) bestaat ook **estar en cama**, met een andere betekenis namelijk 'het bed houden'.

Worden zelfstandige naamwoorden die geen lidwoord krijgen gevolgd door een bijvoeglijke bepaling, dan kan opeens het lidwoord verschijnen. Vergelijk:

Hoy no vamos a misa.	Vandaag gaan we niet naar de mis.
En Navidad iremos a la misa de(l) gallo.	Met Kerstmis gaan we naar de nachtmis.

[9a] Je laat het bepaald lidwoord weg in **Voy a Correos** (Ik ga naar het postkantoor) omdat dit een inkorting is van **la oficina de Correos**.

[10] Bij een datum krijgt het telwoord dat de dag aanduidt het bepaald lidwoord **el** en wordt na dat telwoord het voorzetsel **de** geplaatst: **El seis de julio es mi cumpleaños** (Zes juli is mijn verjaardag).

Het lidwoord mag ontbreken als de dag voorafgegaan wordt door **ser**: **Hoy es (el) 15 de julio** (Vandaag is het 15 juli). Maar als **ser** de betekenis heeft van 'plaatsvinden', mag het lidwoord niet worden weggelaten: **El concierto será el 15 de junio** (Het concert is op 15 juni).

Het lidwoord ontbreekt altijd in de uitdrukking **Hoy estamos a siete de febrero** (Vandaag is het 7 februari). Ook bij de datum boven een brief valt het lidwoord **el** weg: **Córdoba, 28 de enero de 2013**. Wordt de naam van de dag genoemd, dan komt dáár het lidwoord voor te staan: **Todo empezó el miércoles 12 de mayo** (Alles begon op woensdag 12 mei). Maar: **Hoy es domingo, (el) 3 de julio** (Vandaag is het zondag, 3 juli).

[10a] De jaartallen van 1101 tot en met 1999 krijgen geen lidwoord, maar de jaartallen daarbuiten wel:

Fernando nació en 1972.	Fernando is geboren in 1972.
En el 710 los árabes atravesaron el estrecho de Gibraltar.	In 710 staken de Arabieren de Straat van Gibraltar over.
Mi padre se jubilará en el 2012.	Mijn vader gaat in 2012 met pensioen.

Maar als op het jaartal een bepaling volgt, staat ook bij de jaartallen 1101 tot 1999 het lidwoord: **en el 1700 antes de Cristo** (in 1700 vóór Chtistus).

[11] Na de persoonlijke voornaamwoorden **nosotros**, **vosotros**, **ellos** in constructies als ‘wij Spanjaarden’ en ‘jullie vrouwen’ gebruikt de Spanjaard het bepaald lidwoord.

Vosotras las mujeres sois astutas.	Jullie vrouwen zijn slim.
Vosotros los jóvenes no pensáis en el futuro.	Jullie jongeren denken niet aan de toekomst.
Nosotros los españoles somos menos altos que los ingleses.	Wij Spanjaarden zijn minder lang dan de Engelsen.

De voornaamwoorden **nosotros** en **vosotros** kunnen zelfs worden weggelaten. Uit de vorm van het werkwoord blijkt dan hun ‘verborgen aanwezigheid’: **Los hombres (Vosotros los hombres) sois así** ‘Jullie mannen zijn zo’.

[12] Het bepaald of onbepaald lidwoord wordt gebruikt voor percentages: **El IVA es un/el veinte por ciento** ‘De BTW bedraagt twintig procent’.

[12a] Het gebruik van het bepaald lidwoord vóór breuken groter dan een/zoveelste is facultatief: **(los) tres cuartos de la ciudad** (driekwart van de stad).

[13] Kleuren en zelfstandig gebruikte getallen krijgen het bepaald lidwoord:

El negro te queda muy bien.	Zwart staat je erg goed.
¿Me das su número de teléfono?	Geef je me zijn telefoonnummer?
Sí, es el 3457690.	Ja, dat is 3457690.

[14] Het bepaald lidwoord staat voor de namen van sportverenigingen:

La Real Sociedad este año va muy bien.	Real Sociedad doet het dit jaar erg goed.
Pienso que le meteremos al menos dos goles al Real Madrid.	Ik denk dat we tegen Real Madrid minstens twee goals maken.

[15] Je gebruikt het bepaald lidwoord in **pálido del miedo** (bleek van schrik), **rojo de la vergüenza** (rood van schaamte) enzovoort, maar niet in **morirse de miedo** (het besterven van schrik), **morirse de vergüenza** (in de grond zakken van schaamte), **morir de aburrimiento** (sterven van verveling) enzovoort. Maar wel weer **Murió del sida** (Hij is gestorven aan aids).

[16] Na onpersoonlijke werkwoorden als **gustar a una persona, faltar a una persona, doler a una persona** krijgt het zelfstandig naamwoord altijd het bepaald lidwoord, ook al staat er in het Nederlands geen lidwoord.

¿Le gusta a usted la música catalana? Mucho.

Houdt u van Catalaanse muziek?
Heel erg.

No me gusta la cama blanda.

Ik houd niet van een zacht bed.

Por faltarle el dinero, no se marcha de vacaciones.

Omdat hij geen geld heeft, gaat hij niet op vakantie.

Me duele la cabeza (of Tengo dolor de cabeza).

Ik heb hoofdpijn.

Maar: Me duele una muela.

Ik heb pijn aan een kies.

[16a] Ook na werkwoorden van ‘affectie’ als **amar, adorar, preferir** krijgt een zelfstandig naamwoord in het enkelvoud het bepaald lidwoord.

Adora la música clásica.

Hij is gek op klassieke muziek.

Prefiero el cuero al plástico.

Ik heb liever leer dan plastic.

Maar: Prefiero medicamentos naturales.

Ik geef de voorkeur aan natuurlijke geneesmiddelen.

[17] Het bepaald lidwoord treffen we aan in de uitdrukkingen **a la derecha** en **a la izquierda**, bijvoorbeeld **La casa está a la derecha del río** (Het huis ligt rechts van de rivier); **girar a la izquierda** (linkssaf slaan, naar links gaan); **votar a la derecha** (op rechts stemmen).

[18] Vóór een zelfstandig naamwoord waar een getal achter staat (kamer 23) wordt het bepaald lidwoord gebruikt.

Aquí tiene la llave de la habitación veintitrés.

Hier heeft u de sleutel van kamer drieëntwintig.

Estudiad el apartado 20.

Bestudeer paragraaf 20.

Ya estamos, señor. Es el número 8, segunda puerta a la izquierda.

We zijn er al, mijnheer. Het is nummer 8, tweede deur links.

[19] Het bepaald lidwoord wordt vaak gebruikt voor de naam van een ziekte.

Creo que tienes la gripe.

Ik denk dat je griep hebt.

Maar ook: Debo tener fiebre.

Ik moet wel koorts hebben.

¿Me puede recetar algo contra la diarrea?

Kunt u me iets voorschrijven tegen diarree.

La lucha contra la tuberculosis.

De strijd tegen TBC

1.2.2 Lidwoord in het Nederlands, niet in het Spaans

[1] De Spaansprekende ziet in het onbepaald lidwoord vaak meer een telwoord. Hij beschouwt het gebruik ervan als vreemd bij iets waarvan het normaal is dat je er maar één bezit, aan hebt of nodig hebt. Na werkwoorden als **tener** (hebben, bezitten) en **llevar** (aanhebben, dragen) en na **hay** (er is) laat hij het onbepaald lidwoord dan ook meestal achterwege. Het wordt bij deze werkwoorden echter doorgaans wél gebruikt als het zelfstandig naamwoord nader bepaald wordt.

¿Tienes coche?	Heb je een auto?
¿Tiene mujer?	Heeft hij een vrouw?
No lleva abrigo.	Hij heeft geen jas aan.
Luis lleva gafas.	Luis draagt een bril.
¿No hay autobús?	Gaat er geen bus?
- Para ti hay cama - dijeron.	“Voor jou is er een bed”, zeiden ze.
<i>Maar nader bepaald:</i>	
Tiene una mujer muy joven.	Hij heeft een heel jonge vrouw.
Lleva un sombrero negro.	Hij heeft een zwarte hoed op.

[1a] Het komt niet zelden voor dat de Spanjaard het bepaald lidwoord gebruikt waar wij een onbepaald lidwoord gebruiken, bijvoorbeeld:

Exija siempre el certificado de garantía.	Eis altijd een garantiebewijs.
Tomás tiene el corazón delicado.	Tomás heeft een zwak hart.

[2] In het Spaans blijft het onbepaald lidwoord meestal achterwege vóór een zelfstandig naamwoord wanneer dit naamwoordelijk deel van het gezegde is (zinnen 1), tenzij dit zelfstandig naamwoord nader bepaald wordt door een bijvoeglijk naamwoord (uitgezonderd **bueno** en **malo**) of een bijzin (zinnen 2).

(1) ¿Es (un) niño o (una) niña?	Is het een jongen of een meisje?
¡Es mentira!	Dat is een leugen!
Es cuestión de ponerse.	Het is een kwestie van beginnen.
(2) Me parece (una) buena persona.	Het lijkt me een goed mens.
Es un gran campeón.	Het is een groot kampioen.
No es una ventaja llevar ese apellido.	Het is geen voordeel om die naam te hebben.
Es un amigo que conozco de mi época de estudiante.	Het is een vriend die ik ken uit mijn studententijd.

[2a] In zinnen van het type ‘Hij is een vriend van mij’ blijft het onbepaald lidwoord vaak onvertaald:

Es (un) primo nuestro.	Hij is een neef van ons.
Es amigo mío.	Hij is een vriend van mij.
También llegó José, que es hermano suyo.	Ook arriveerde José, die een broer van hem is.
He sido muchos años vecino tuyo.	Ik ben vele jaren een buurman van jou geweest.

[3] Het bepaald lidwoord ontbreekt in een aantal situaties na het voorzetsel **en** in combinaties met een zelfstandig naamwoord in het enkelvoud:

[3a] Het bepaald lidwoord ontbreekt in de combinatie **en** + vervoermiddel: **Voy en coche** ‘Ik ga met de auto’ (*Maar: Voy con el coche*).

[3b] Het bepaald lidwoord ontbreekt in de combinatie **en** + de naam van een jaargetijde: **en verano** ‘in de zomer’. Maar het is wel aanwezig bij een nadere bepaling: **en la primavera del año 1945** ‘in de lente van het jaar 1945’.

[3c] Het bepaald lidwoord ontbreekt in de combinatie **en** + de naam van een taal.

He escrito la carta en inglés.	Ik heb de brief in het Engels geschreven.
¡Dilo en español!	Zeg het eens in het Spaans!

[4] Constructies met het lidwoord zoals ‘Mijnheer *de* voorzitter’ e.d. kent het Spaans niet:

Señor presidente.	Mijnheer de voorzitter.
El río Ebro pasa por Zaragoza.	De rivier de Ebro loopt door Zaragoza.
Carlos Quinto (Carlos V)	Karel de Vijfde (Karel V)

[4a] Ook in constructies als ‘Een schat van een jongen’ is het lidwoord afwezig:

María es una monada de chica.	Maria is een schat van een meisje.
¡Qué monada de niño!	Wat een dot van een kind!
Pero, ¿de qué está hablando ese loco de Pablo?	Maar waar heeft die gek van een Pablo het over?

[5] De bijvoeglijke naamwoorden **medio** (half), **otro** (ander) en **igual/ semejante/tal** (in de betekenis van ‘een dergelijke’, ‘zo’n’) hebben meestal geen onbepaald lidwoord als ze vóór een zelfstandig naamwoord staan. Vóór **cierto** is het onbepaald lidwoord facultatief.

Deme medio kilo de tomates.
¿Vas a comprar otro coche?
Decidimos tomar otro camino.

Geeft u me maar een pond tomaten.
Ga je een andere auto kopen?
We besloten een andere weg te nemen.

¿Quién te ha contado semejante estupidez?
Le tenía usted (un) cierto cariño.

Wie heeft jou een dergelijke dwaasheid verteld?
U koesterde voor hem toch een zekere genegenheid.

Als **semejante** en **igual** achter het zelfstandig naamwoord staan, dan heeft dit zelfstandig naamwoord meestal wel het onbepaald lidwoord.

Yo quisiera un vestido igual.
No me satisface una explicación semejante.

Ik zou wel zo'n jurk willen.
Een dergelijke uitleg bevredigt me niet.

[5a] **Media hora** betekent 'een half uur', **una media hora** betekent 'ongeveer een half uur' en **una buena media hora** betekent 'een goed half uur'.

[5b] Als **medio** volgt op het zelfstandig naamwoord en dan voorafgegaan wordt door **y**, staat er geen onbepaald lidwoord vóór het zelfstandig naamwoord.

Estuve aquí hora y media esperándote.
He comprado kilo y medio de patates.

Ik zat hier anderhalf uur op je te wachten.
Ik heb anderhalve kilo aardappelen gekocht.

[6] Het onbepaald lidwoord ontbreekt vaak vóór zelfstandige naamwoorden die een hoeveelheid aanduiden zoals **cantidad**, **número**, **parte** en **porción/ración**, al of niet voorafgegaan door een bijvoeglijk naamwoord:

(un) gran número de turistas
(una) gran cantidad de sellos
(una) multitud de quejas
(gran/buena) parte de
doble ración

een groot aantal toeristen
een grote hoeveelheid postzegels
een massa klachten
een (groot) deel van
een dubbele portie

Als uitdrukkingen van hoeveelheid als **gran cantidad** etc. gevolgd worden door een betrekkelijke bijzin, mag het onbepaald lidwoord niet ontbreken:

Recibimos cada día una multitud de quejas que debemos tratar todas.

We ontvangen elke dag een massa klachten, die we allemaal moeten afhandelen.

Veía a una gran cantidad de jóvenes que manifestaban por las calles.

Hij zag een hoop jongeren die demonstreerden in de straten.

[7] De Spanjaard gebruikt geen lidwoord in uitdrukkingen met rangtelwoorden zoals ‘voor de eerste keer’, ‘op de tweede plaats’ etc:

Lo hago por primera vez.	Ik doe dit voor de eerste keer.
Por última vez.	Voor de laatste keer.
El ciclista quedó en undécima posición.	De renner stond op de elfde plaats.

[7a] Het lidwoord ontbreekt ook in **Tu voz la reconocí primero** ‘Jouw stem herkende ik *het* eerst’.

[8] In het Nederlands zeggen we ‘de tijd hebben’, ‘het recht hebben’, ‘de gelegenheid hebben’, ‘een afkeer hebben van’ etc. en gebruiken dus het lidwoord. Een enkele keer gebruiken we geen lidwoord zoals in ‘toestemming hebben’. In het Spaans wordt hier nergens het lidwoord gebruikt:

tener tiempo	de tijd hebben
tener derecho	het recht hebben
tener/pedir permiso	toestemming hebben/vragen
tener ocasión	de gelegenheid hebben
tener aversión de	een afkeer hebben van
tener manía a	een hekel hebben aan

[9] Het lidwoord ontbreekt vóór de superlatieven **más** ‘het meest(e)’, **menos** ‘het minst(e)’, **mejor** ‘het best(e)’, **peor** ‘het slechtst(e)’ wanneer deze als bijwoord worden gebruikt. Het lidwoord ontbreekt ook voor de overtreffende trap van bijwoorden, zoals **más fácilmente** ‘het gemakkelijkst(e)’ e.d.

Esto es lo que más/menos me interesa.	Dit is wat me het meest/het minst interesseert.
Este es el libro que mejor/peor se ha vendido.	Dit is he boek dat men het best/het slechtst verkocht heeft.
En autobús llegaremos más rápidamente.	Met de bus zijn we er het vlugst.
<i>Geen bijwoord maar bijvoeglijk nw:</i>	
Este libro me parece el mejor.	Dit boek lijkt me het beste.

[10] In uitdrukkingen als ‘moe zijn van het strijken’ gebruikt de Spanjaard geen lidwoord:

Estoy cansada de planchar.	Ik ben moe van het strijken.
Me canso de estar de pie.	Ik word moe van het staan.

2 Zelfstandig naamwoord

2.1 Het geslacht

In het Spaans zijn zelfstandige naamwoorden mannelijk of vrouwelijk. Het verwerven van een Spaanse woordenschat betekent dus niet alleen, dat je voor elk zelfstandig naamwoord moet leren hoe je het schrijft en wat het betekent, maar ook wat het geslacht is. Gelukkig is het grammaticale geslacht van een zelfstandig naamwoord vaak te herkennen aan het uiteinde ofwel de uitgang van het woord. Bovendien is bij woorden voor mensen en dieren het grammaticale geslacht (**el género**) meestal gelijk aan het natuurlijke geslacht (**el sexo**) van de mens of het dier dat door het woord wordt aangeduid.

2.1.1 Herkenbaarheid van het geslacht van zelfstandige naamwoorden voor zaken aan de uitgang van het woord

Aan het uiteinde van zelfstandig naamwoorden voor zaken is vaak te zien of het mannelijk of vrouwelijk is.

[1] Zelfstandige naamwoorden die op een klinker eindigen zijn gewoonlijk mannelijk, uitgezonderd die op een onbeklemtoonde **-a** en **-e**.

el piso verdieping – **el año** jaar – **el sofá** bank – **el pie** voet – **el espíritu** geest

Een klein aantal woorden op **-o** is vrouwelijk. Ze zijn voor een deel het resultaat van afkortingen, zoals **la foto(grafía)** ‘de foto’, **la moto(cicleta)** ‘de motor’, **la polio(miелitis)** ‘de kinderverlamming’ en **la radio(telefonía)** ‘de radio’. Enkele komen uit een andere taal zoals **la dinamo** (dynamo) of zijn zonder enige aanwijsbare oorzaak vrouwelijk, zoals **la mano** (hand).

[2] Zelfstandige naamwoorden die op een onbeklemtoonde **-a** eindigen zijn meestal vrouwelijk.

la mesa tafel – **la casa** huis – **la cabeza** hoofd – **la revista** tijdschrift

Er is echter een niet te verwaarlozen aantal mannelijke woorden op **-a**. Tot deze groep behoren veel woorden die overgenomen zijn uit het oude Grieks en eindigen op **-ma**:

el diploma diploma – **el problema** probleem – **el clima** klimaat – **el dilema** dilemma

Andere uitzonderingen zijn o.a. **el día** (dag), **el fantasma** (spook), **el mapa** (geografische kaart), **el planeta** planeet, **el tranvía** (tram).

[3] Onder de zelfstandige naamwoorden op een onbeklemtoonde –e zijn evenveel mannelijke als vrouwelijke:

el coche auto – **el cine** bioscoop – **la calle** straat – **la llave** sleutel

Er kan een enkele aanwijzing worden gegeven: woorden op –ie en –umbre zijn meestal vrouwelijk en woorden op –aje zijn meestal mannelijk:

la serie reeks - **la costumbre** gewoonte – **la muchedumbre** menigte – **el coraje** moed - **el paisaje** landschap

[4] De zelfstandige naamwoorden op een medeklinker zijn mannelijk of vrouwelijk:

el interés belang – **el tren** trein - **la salud** gezondheid – **la pared** de wand

Er kunnen wel enkele aanwijzingen worden gegeven:

► Woorden die eindigen op –ción, –sión of –zón; op –dad of –tad; op –tud en –z zijn meestal vrouwelijk:

la decisión beslissing – **la habitación** kamer – **la razón** reden – **la verdad** waarheid – **la libertad** vrijheid – **la virtud** deugd - **la nariz** neus – **la luz** licht
Uitzonderingen op deze regel zijn onder andere **el corazón** ‘het hart’, **el lápiz** ‘potlood’ en **el pez** ‘vis’.

► Woorden die eindigen op –sis zijn meestal vrouwelijk: **la tesis** proefschrift – **la crisis** crisis – **la síntesis** synthese.

Uitzonderingen zijn **el análisis** ‘analyse’, **el paréntesis** ‘haakje’ en **el énfasis** ‘nadruk’.

► Woorden die eindigen op –an, –or en –l zijn meestal mannelijk:

el pan brood – **el error** fout – **el amor** liefde – **el papel** papier - **el hospital** ziekenhuis

Ook op deze regel zijn nogal wat uitzonderingen, vooral bij de woorden op –l:

la flor bloem – **la labor** het werk – **la catedral** kathedraal– **la sal** zout – **la piel** de huid – **la señal** signaal

2.1.2 Het grammaticale geslacht van zelfstandige naamwoorden voor mensen en dieren

[1] Bij de meeste zelfstandige naamwoorden voor mensen en bij veel zelfstandige naamwoorden voor dieren komt het grammaticale geslacht overeen met het natuurlijke geslacht (de sekse). Dus als we de sekse weten van de door het zelfstandig naamwoord aangeduide mens of dier weten we meestal het grammaticale geslacht van het woord.

[1a] In een aantal gevallen worden mannen en vrouwen aangeduid door verschillende woorden. Voorbeelden zijn:

<i>Mannelijk</i>		<i>Vrouwelijk</i>	
el padre	vader	la madre	moeder
el padrino	peter, peetvader	la madrina	meter
el hombre	man	la mujer	vrouw
el yerno	schoonzoon	la nuera	schoondochter
el marido	man, echtgenoot	la mujer	vrouw, echtgenote
el toro	stier	la vaca	koe
el caballo	hengst	la yegua	merrie
el morueco	ram	la oveja	schaap, ooi
el macho	mannelijk	la hembra	vrouwtje

[1b] Heel vaak hebben woorden voor mannen en vrouwen dezelfde grondvorm maar is het vrouwelijke woord langer doordat aan het eind een extra lettergreep is toegevoegd. Er zijn vier verschillende soorten toevoegingen:

- wordeinde wordt **-esa**

el tigre tijger	la tigresa tijgerin
el conde graaf	la condesa gravin
el duque hertog	la duquesa hertogin
el príncipe prins	la princesa prinses

- wordeinde wordt **-isa**

el poeta dichter	la poetisa (<i>meestal poeta</i>) dichteres
el sacerdote priester	la sacerdotisa priesteres

- wordeinde wordt **-ina**

el rey koning	la reina koningin
el héroe held	la heroína heldin
el gallo haan	la gallina kip
el zar tsaar	la zarina tsarina

- wordeinde wordt **-triz**

el actor acteur	la actriz actrice
el emperador keizer	la emperatriz keizerin

[1c] Heel vaak hebben de woorden voor mannen en vrouwen alleen een verschillende slotklinker: **o** of **e** in het mannelijk en **a** in het vrouwelijk. Voorbeelden zijn:

Mannelijk op -o

el abuelo grootvader
el abogado advocaat
el chico de jongen
el fotógrafo fotograaf
el gato kat
el médico dokter
el ministro minister
el viudo weduwnaar

Mannelijk op -e

el cliente klant
el comediante toneelspeler
el dependiente verkoper
el jefe chef, baas
el monje monnik, broeder
el presidente president
el sastre kleermaker
el sirviente bediende

la abuela grootmoeder
la abogada (*ook la abogado*)
la chica het meisje
la fotógrafa (*ook la fotógrafo*)
la gata poes
la médica (*ook la médico*)
la ministra (*ook la ministro*)
la viuda weduwe

la clienta (*ook la cliente*)
la comedianta toneelspeelster
la dependienta verkoopster
la jefa cheffin, bazin
la monja non
la presidenta (*ook la presidente*)
la sastra coupeuse
la sirvienta dienstmeisje

Een enkele maal verandert de betekenis: **el asistente** is ‘de assistent’ en **la asistenta** is ‘de werkster, schoonmaakster, hulp’

Ook kan aan woorden voor mannen die eindigen op een medeklinker, voor vrouwen de letter **a** zijn toegevoegd.

el director directeur
el señor heer
el huésped gast
el juez rechter
el león leeuw
el dios god
el español de Spanjaard

la directora directrice
la señora dame
la huésped gaste
la jueza (*ook la juez*)
la leona leeuw
la diosa godin
la española de Spaanse

[1d] In sommige gevallen kan de vrouwelijke vorm ook ‘de vrouw van’ betekenen:

el alcalde burgemeester
el embajador ambassadeur
el gobernador gouverneur

la alcaldesa vrouwelijke burgemeester, de vrouw van de burgemeester
la embajadora vrouwelijke ambassadeur, de vrouw van de ambassadeur
la gobernadora vrouwelijke gouverneur, de vrouw van de gouverneur

[1e] Er zijn ook heel wat zelfstandige naamwoorden die qua vorm voor mannen en vrouwen hetzelfde zijn. Hier moet met behulp van het lidwoord worden aangegeven of het om een man of een vrouw gaat.

el agente agent	la agente agente
el albañil metselaar	la albañil
el artista kunstenaar	la artista kunstenares
el atleta atleet	la atleta atlete
el cantante zanger	la cantante zangeres
el centinela schildwacht	la centinela schildwacht
el chófer chauffeur	la chófer chauffeuse
el conserje conciërge	la conserje conciërge
el cónsul consul	la cónsul consul
el corresponsal verslaggever	la corresponsal verslaggeefster
el dentista tandarts	la dentista tandarts
el espía spion	la espía spionne
el estudiante student	la estudiante studente
el guía gids	la guía gids
el intérprete tolk	la intérprete tolk
el joven jongeman	la joven jongedame
el mártir martelaar	la mártir martelares
el modelo model	la modelo model
el militar militair	la militar militair
el pianista pianist	la pianista pianiste
el periodista journalist	la periodista journaliste
el piloto piloot	la piloto pilote
el portavoz woordvoerder	la portavoz woordvoester
el psiquiatra psychiater	la psiquiatra psychiater
el reo beklaagde	la reo beklaagde
el testigo getuige	la testigo getuige

[2] Voor een aantal rollen of functies bestaat maar één geslacht, mannelijk of vrouwelijk.

[2a] Voor de volgende menselijke rollen of functies bestaat alleen een mannelijk zelfstandig naamwoord:

el miembro	het lid
el verdugo	de beul

[2b] Voor de volgende menselijke rollen of functies bestaat alleen een vrouwelijk zelfstandig naamwoord:

la persona	de persoon
la escolta	gewapende geleide, lijfwacht
la víctima	het slachtoffer
la criatura	schepsel, dreumes

[3] Veel niet-huisdieren worden aangeduid door een zelfstandig naamwoord met maar één grammaticaal geslacht, mannelijk of vrouwelijk, voor zowel het mannetje als het vrouwtje.

Mannelijk

el buitre gier
el cocodrilo kokodril
el conejo konijn
el elefante olifant
el ratón muis
el mirlo merel
el delfín dolfijn
el buho uil

Vrouwelijk

la ballena walvis
la hormiga mier
la liebre haas
la jirafa giraffe
la rata rat
la mosca vlieg
el águila arend
la víbora adder

[3a] Wil men bij woorden voor dieren die maar één grammaticaal geslacht kennen (mannelijk of vrouwelijk) de sekse aanduiden, dan kan dit door toevoeging van de woorden **macho** of **hembra**:

un elefante macho mannetjesolifant **un elefante hembra** vrouwtjesolifant
la rata macho mannetjesrat **la liebre hembra** vrouwtjshaas

[4] Zelfstandige naamwoorden die verzelfstandigingen zijn van woorden uit andere grammaticale categorieën, zijn meestal mannelijk. Bijvoorbeeld: **el porqué** (het waarom); **un cinco** (een vijf).

2.1.3 Identieke zelfstandige naamwoorden met zowel mannelijk als vrouwelijk geslacht

[1] Enkele zelfstandige naamwoorden kunnen zowel in het mannelijk als in het vrouwelijk gebruikt worden met dezelfde betekenis. De belangrijkste zijn:

el/la armazón geraamte
arte kunst: **el arte romántico** (de romantische kunst); **el arte poética** (de dichtkunst).
el/la azúcar suiker
el/la bajante afvoerpijp
el/la chinche (wand)luis
el/la cochambre vuiligheid, viezigheid

el/la linde grens, rand (bijv. van bos, akker)

el/la mar zee

el/la pringue (braad)vet

In het meervoud is het woord **arte** altijd vrouwelijk: **las bellas artes** (de schone kunsten).

Het woord **mar** (zee) is mannelijk in de eigenlijke betekenis (**el mar Caribe** de Caraïbische zee). Maar het is vrouwelijk in samenstellingen (**la bajamar** eb), in zeevaarttermen (**en alta mar** op volle zee, in open zee; **hacerse a la mar** het ruime sop kiezen), in dichtelijk taalgebruik en in figuurlijke zin (**Tengo la mar de cosas que hacer** ‘Ik heb een hoop dingen te doen’). In het meervoud is het altijd mannelijk: **los mares**

[2] Er is een niet onaanzienlijk aantal zelfstandige naamwoorden die een mannelijke en vrouwelijke versie hebben met verschillende betekenis. Bij één groep verschilt de uitgang (**-o** of **-a**), bij de andere groep zijn beide versies volkomen identiek.

In de groep woorden met verschillende uitgang komt het verschil in betekenis meestal neer op een verschil in omvang (‘groot’ is vrouwelijk en ‘klein’ is mannelijk) of op het verschil tussen de klasse, de soort (vrouwelijk) en een exemplaar of stuk daarvan (mannelijk), maar soms is er sprake van een totaal verschillende betekenis.

In de groep woorden met volkomen identieke versies gaat het om een verwant verschil of om een totaal verschillende betekenis. Enkele voorbeelden:

Verschillende uitgang

Vrouwelijk is de soort, de klasse en mannelijk een exemplaar of stuk daarvan

el fruto/la fruta	vrucht/fruit
el madero/la madera	stuk hout/hout
el leño/la leña	blok hout, boomstronk/hout, brandhout

Groot’ is vrouwelijk en ‘klein’ is mannelijk

el cubo/la cuba	emmer/ton
el bolso/la bolsa	(hand)tas/(boodschappen)tas
el ventano/la ventana	klein raam/raam
el banco/la banca	de bank/het bankwezen (banco is ook ‘zitplaats’)
el huerto/la huerta	moestuin/tuinderij

Totaal verschillende betekenis

el cartero/la cartera	postbode/portefeuille
el cuento/la cuenta	verhaal/rekening
el rio/la ria	rivier/brede riviermond
el zapato/la zapata	schoen/o.a. remblokje

Volkomen identiek qua vorm

Verwant verschil

el/la batería	drummer/slagwerk
el/la bestia	beest (bruit)/beest (dier)
el/la espada	zwaardvechter/zwaard
el/la guardia	politieagent/bewaking
el/la guía	gids (reisleider)/(reis)gids
el/la ordenanza	ordonnans/verordening
el/la policía	agent/politie (of: vrouwelijke politieagent)
el/la recluta	rekrut/rekruter
el/la trompeta	trompettist/trompet
el/la veleta	draaitol/windwijzer

Totaal verschillend

el/la calavera	losbol/doodshoofd
el/la capital	kapitaal/hoofdstad
el/la clave	klavecimbel/sleutel, code
el/la colera	cholera/woede
el/la cometa	komeet/vlieger
el/la corte	snee/hof, hofhouding
el/la cura	priester/behandeling, kuur
el/la editorial	hoofdartikel/uitgeverij
el/la frente	front/voorhoofd
el/la gallina	lafaard/kip
el/la margen	rand/(rivier)oever
el/la orden	(volg)orde/bevel
el/la parte	bericht/deel
el/la pendiente	oorbel/helling
el/la pez	vis/pek
el/la puerta	haven/deur
el/la radio	o.a. radium/radio

[2a] Meestal is er geen verband tussen de twee verschillende betekenissen van het woord. Maar soms geeft het verschil in mannelijk/vrouwelijk een systematisch verschil in betekenis aan, zoals in vrucht (vrouwelijk) versus vruchtboom (mannelijk) en werker (mannelijk) versus instrument (vrouwelijk).

Voorbeelden:

la manzana/el manzano	appel/appelboom
la cereza/el cerezo	kers/kersenboom
la ciruela/el ciruelo	pruim/pruimenboom
la cochera/el cochero	koetshuis/koetsier
la segadora/el segador	maaimachine/maaier

2.1.4 Het geslacht van namen

[1] Namen zijn vaak van hetzelfde geslacht als dat van de woordklasse waartoe ze behoren, ofschoon dit geen waterdichte regel is. Overeenstemming met de woordklasse zien we bij namen van:

► rivieren (**el rio** de rivier)

el Amazonas	de Amazone
el Mosa	de Maas
el Sena	de Seine
el Ebro	de Ebro
el Tiber	de Tiber

► zeeën, oceanen en eilanden (**el mar** de zee; **el océano** de oceaan; **la isla** het eiland)

el Mediterráneo	de Middellandse zee
el mar del Norte	de Noordzee
el Atlántico	de Atlantische oceaan
las Baleares	de Balearen
las Azores	de Azoren

► bergen en bergketens (**el monte** de berg; **los montes** gebergten), mits er geen vrouwelijk woord als **sierra** in is opgenomen.

el Mont Blanc	de Mont Blanc
el Himalaya	de Himalaya
los Andes	de Andes
los Vosgos	de Vogezen
el Pirineo of los Pirineos	de Pyreneeën

Er zijn echter heel wat vrouwelijke namen van bergen, (misschien door de invloed van het zelfstandig naamwoord **la montaña** ‘berg, gebergte’).

► kleuren, metalen, getallen en dagen van de week (die in het Spaans het bepaald lidwoord krijgen): **el color** de kleur; **el metal** het metaal; **el número** het getal; **el día** de dag.

el rojo	rood
el negro	zwart
el oro	goud
el cinc	zink
un tres	een drie

el sábado	zaterdag
los sábados	zaterdags

Uitzondering onder de metalen: **la plata** (zilver).

► automerken en merken van motorfietsen (**el coche** de auto; **la moto** motor) en merken van computers (**el ordenador** de computer)

un Ford	een Ford
un Mercedes	een Mercedes
un Toshiba	een Toshiba
una Vespa	een Vespa
una Yamaha	een Yamaha

► namen van wetenschappen zijn meestal vrouwelijk (**la ciencia** wetenschap)

la medicina	geneeskunde
la informática	informatica

► Namen van sportclubs (die in het Spaans altijd het bepaald lidwoord krijgen) zijn gewoonlijk mannelijk, misschien door de invloed van de woorden **club** of **equipo**.

el Ajax	Ajax
el Real Zaragoza	Real Zaragoza
el Peñarol	Peñarol

Door het Spaans overgenomen namen van Italiaanse clubs zijn echter vrouwelijk (**la Juventus**, **la Roma**).

[2] De namen van landen, regio's en steden zijn mannelijk, voor zover ze niet op een onbeklemtoonde **a** uitgaan:

el Panamá del futuro	het Panama van de toekomst
el moderno Irán	het moderne Iran
el Portugal contemporáneo	het hedendaagse Portugal
el Toledo de mis tiempos	het Toledo uit mijn tijd
el Madrid actual	het huidige Madrid
Barcelona es hermosa.	Barcelona is prachtig.
la Austria meridional	Zuid-Oostenrijk

Overgens zijn stedennamen op een beklemtoonde **á** gewoonlijk vrouwelijk (**la Bogotá actual** het huidige Bogotá).

Voor stedennamen is het echter ook mogelijk het geslacht aan te nemen van de soortnaam **la ciudad** (de stad). Je kunt dus bijvoorbeeld zowel zeggen **Paris entero** als **Paris entera** (heel Parijs).

[2a] De namen van de continenten zijn vrouwelijk.

el África negra	zwart Afrika
el Asia islámica	het Azië van de Islam

[3] Letterwoorden krijgen over het algemeen het geslacht van het zelfstandig naamwoord dat de kern vormt van het letterwoord.

la NATO	North Atlantic Treaty <i>Organization</i> (la organización)
la CIA	Central Intelligence <i>Agency</i> (la agencia)

2.1.5 Het grammaticale geslacht van beroepen

Over het grammaticale geslacht van beroepen of functies, die voorheen alleen door mannen werden beoefend maar tegenwoordig ook in toenemende mate door vrouwen, bestaat vaak onduidelijkheid. Moet je voor vrouwelijke beroepsbeoefenaren wel of niet de vrouwelijke vorm gebruiken?

Voor eenvoudige beroepen bestaan al heel lang mannelijke en vrouwelijke versies: **el panadero-la panadera** (bakker, bakkersvrouw), **el pescadero-la pescadera** (visboer, visvrouw), enz. Maar over hogere beroepen die pas recentelijk ook steeds meer door vrouwen worden beoefend, zoals **abogado** (advocaat), **médico** (dokter), **notario** (notaris), **ministro** (minister), **alcalde** (burgemeester), **juez** (rechter) enzovoort, bestaat echter vaak onduidelijkheid.

In verzorgd taalgebruik is men geneigd voor vrouwelijke beoefenaren van deze beroepen het bestaande mannelijke woord te gebruiken en dat dan te voorzien van het vrouwelijk lidwoord: **la abogado, la médico**. In de omgangstaal is men geneigd het woord de vrouwelijke uitgang te geven: **la abogada, la médica**.

Let wel, het is een kwestie van gebruik. Grammaticaal zijn al deze vormen correct gezien het feit dat ze behoren tot de gangbare manieren voor het vormen van het vrouwelijk uit mannelijke woorden (zie 2.1.2 [1]).

2.2 Aantal

2.2.1 Vorming van het meervoud

[1] Bij verreweg de meeste zelfstandige naamwoorden wordt het meervoud gevormd door toevoeging van **-s** of **-es**.

Een **-s** wordt toegevoegd als het zelfstandig naamwoord eindigt op een klinker (onbeklemtoond of beklemtoond), uitgezonderd een **í** met klemtoonteken:

la chica (meisje) **las chicas**
el detective (detective), **los detectives**
el pie (voet), **los pies**
el taxi (taxi) **los taxis**
el grifo (kraan), **los grifos**

el espíritu (geest) **los espíritus**
el sofá (bank) **los sofás**
el café (café), **los cafés**;
el menú (menu, spijkskaart) **los menús**.

Een **-es** wordt toegevoegd als het zelfstandig naamwoord eindigt op een beklemtoonde **í** of op een medeklinker inclusief **j** en **y** maar uitgezonderd **-s** en **-x**.

el marroquí (Marokkaan), **los marroquíes**
la ciudad (stad) **las ciudades**
el doctor (dokter) **los doctores**
el reloj (horloge) **los relojes**
la ley (wet) **las leyes**.

De vorming van het meervoud bij woorden op klinker + **y** met de de klemtoon op de laatste lettergreep verschilt als het gaat om een volledig in het Spaans ingeburgerd woord of om een leenwoord. In het eerste geval wordt het meervoud gevormd door toevoeging van **-es** (**rey** koning, **reyes**; **convoy** konvooi, **convoyes**), in het tweede geval door verandering van **-ey** in **-éis** (**jersey** trui, jumper, **jerseís**) of **-y** in **ís** (**coy** kooi - term uit de scheepvaart, **coís**).

Eindigt het zelfstandig naamwoord op de medeklinker **s** of **x**, dan zijn er twee mogelijkheden:

- Het meervoud wordt gevormd met **-es** als de klemtoon op de laatste lettergreep valt (bijvoorbeeld **el país** 'land' **los países**; **el portugués** 'Portugees' **los portugueses**) of als het woord maar uit één lettergreep bestaat waarop vanzelf de klemtoon valt (bijvoorbeeld **el mes** 'maand' **los meses**; **el box** 'paardenbox' **los boxes**).

- Valt de klemtoon niet op de laatste lettergreep, dan blijft het zelfstandig naamwoord in het meervoud onveranderd: **el atlas** 'atlas' **los atlas**; **el martes** 'dinsdag', **los martes**; **el tórax** 'borstkas' **los tórax**.

Bij woorden die het meervoud niet volgens deze regels vormen, wordt het afwijkende meervoud aangegeven in het woordenboek.

[1a] Bij enkele zelfstandige naamwoorden op **-í** en **-ú** zijn beide meervoudsvormen mogelijk, waaronder:

el esquí (ski), **los esquís** of **esquíes**
el jabalí (wild zwijn), **los jabalís** of **jabalíes**
el iglú (o.a. iglo), **los iglús** of **iglúes**
el tabú (taboe) **los tabús** of **tabúes**

[1b] Het meervoud van zelfstandige naamwoorden die afkomstig zijn uit een vreemde taal, wordt gevormd volgens de gangbare regels als deze woorden al lang zijn ingeburgerd en hun schrijfwijze aangepast aan het Spaans. Bijvoorbeeld **el chalé** (chalet) **los chalés**; **el suéter** (sweater, trui) **los suéteres**.

Bij woorden uit een vreemde taal die nog niet volledig zijn geassimileerd in het Spaans of waarvan het uiteinde nog hetzelfde is als in de vreemde taal, schommelt de meervoudsvorming tussen:

- toevoeging van **-s**, die overigens niet wordt uitgesproken. Bijvoorbeeld **el bistec** (biefstuk) **los bistecs**; **el clip** (paperclip) **los clips**.

- onveranderd laten, bijvoorbeeld **el déficit** (tekort) **los déficit**; **el superávit** (overschot) **los superávit**.

- het meervoud uit de vreemde taal, bijvoorbeeld **club**, **clubs**.

Maar vaak worden de verschillende manieren bij hetzelfde woord door elkaar gebruikt, bijvoorbeeld **déficit** naast **déficits**.

Soms worden voor een bepaald woord zowel de buitenlandse vorm als de verspaanste vorm gebruikt, bijvoorbeeld voor 'kaartje' **ticket** (meervoud **tickets**) en **tiquet** (meervoud **tiquetes**).

Het vormen van het meervoud van latinismen (woorden die rechtstreeks uit het Latijn komen) eindigend op **-m** (zoals **currículum**, **médium** en **referéndum**) naar Engels model (***currícula**, ***media**, ***referenda**) wordt als niet correct beschouwd. Bij het vormen van het meervoud van latinismen op **-m** moeten we een onderscheid maken tussen woorden die (meestal) in letterlijk de latijnse vorm gebruikt worden (zoals **crítérium**, **desiderátum**, **ultimátum** en **vadémicum**) en woorden die daarnaast ook een verspaanste vorm ontwikkeld hebben (zoals **armónium**, **armonio**; **currículum**, **currículo** en **pódium**, **podio**). In het eerste geval wordt aanbevolen het meervoud te vormen door toevoeging van **-s** (**crítériums**, **desiderátums**, **vadémicums**), hoewel het ook mogelijk is het woord onveranderd te laten (**los ultimátum**). In het tweede geval wordt aanbevolen om het meervoud te vormen met de verspaanste vorm en dan volgens de regel voor woorden op een klinker een **s** toe te voegen (**los armonios**; **los currículos**; **los podios**). Een apart geval is **el álbum**, waarvan het meervoud **los álbumes** is.

[1c] Letterwoorden zoals **CD** en **PC** blijven in het meervoud onveranderd geschreven, hoewel wel als meervoud uitgesproken: **los CD** (en niet ***CDs**), uitgesproken als *los zedés*.

[2] Bij de meervoudsvorming moet soms de schrijfwijze van het woord aangepast worden.

Eindigt het zelfstandig naamwoord op een **z**, dan verandert deze bij de meervoudsvorming in een **c**, bijvoorbeeld **el juez** (rechter), **los jueces**.

Bij zelfstandige naamwoorden waar de klemtoon op de voorlaatste of laatste lettergreep valt, blijft bij de meervoudsvorming de klemtoon op de oorspronkelijke lettergreep liggen. Dit heeft tot gevolg dat het oorspronkelijke klemtoonteken verdwijnt (**francés** Fransman, **franceses**; **colección** verzameling, **colecciones**) of dat er juist een klemtoonteken verschijnt (**examen** examen, **exámenes**; **virgen** maagd, **vírgenes**; **imagen** beeld, **imágenes**).

Verplaatsing van de klemtoon komt slechts bij drie woorden voor:

el carácter karakter, **los caracteres** (klemtoon op de voorlaatste lettergreep)

el espécimen voorbeeld, **los especímenes**

el régimen regime, **los regímenes**

2.2.2 Meervoud in het Spaans maar enkelvoud in het Nederlands, en omgekeerd

[1] Enkele Spaanse zelfstandige naamwoorden staan in het enkelvoud maar duiden een (Nederlands) meervoud aan. De belangrijkste zijn:

el cabello	de haren
la gente	de mensen
la ropa	de kleren
la mano de obra	de arbeidskracht/arbeidskrachten

Zijn deze woorden onderwerp, dan staat ook het werkwoord in het enkelvoud: **La gente sufre hambre** (De mensen lijden honger). Maar geen onderwerp: **Ellos son muy buena gente** (Het zijn heel goede lui).

N.B. Bij enkele namen van ziekten gebruiken wij een meervoud en de Spanjaard een enkelvoud: **el sarampión** mazelen; **la viruela** pokken (ook **las viruelas**). Bijvoorbeeld **El sarampión es peligroso para adultos** 'Voor volwassenen zijn de mazelen gevaarlijk'.

[1a] In het Spaans wordt nogal eens een zelfstandig naamwoord in het enkelvoud gebruikt, waar uit de context (meestal de aanwezigheid van bijvoeglijk gebruikte voornaamwoorden als **mucho**, **tanto** en **cuánto**) blijkt dat de betekenis meervoudig is:

¿Hay mucha trucha en este río?	Zitten er veel forellen in deze rivier?
¿Cuánto coche!	Wat een hoop auto's!

[2] Een aantal Spaanse zelfstandige naamwoorden staat in het meervoud maar duidt een (Nederlands) enkelvoud aan. We kunnen drie groepen onderscheiden.

► Zelfstandige naamwoorden voor dingen die uit een koppel bestaan (bijvoorbeeld een 'schaar'). De meesten kunnen overigens evengoed in het enkelvoud gebruikt worden, en bij sommigen wordt dit zelfs het meest gedaan.

los alicates , ook el alicate	de tang
los bigotes , ook el bigote	de snor
las bragas , meestal la braga	de onderbroek (voor vrouwen)
los calzoncillos , ook el calzoncillo	de onderbroek (voor mannen)
los estudios	de studie
las gafas , ook la gafa	de bril
los gemelos/las gemelas	de tweeling
las narices , meestal la nariz	de neus
los pantalones , ook el pantalón	de broek
los prismáticos	de verrekijker
las señas	het adres
los tejanos	de spijkerbroek
las tenazas , ook la tenaza	de tang
las tijeras , ook la tijera	de schaar

Bij deze woorden wordt als onbepaald lidwoord dan **unos/unas** gebruikt:

¿Puedes pasarme unas tenazas?
¿Me prestas unas tijeras?

Kun je me een tang aangeven?
Leen je me een schaar?

Bij de woorden voor dingen die je kunt dragen, aanhebben ('broek' en 'bril') komt het onbepaald lidwoord **unos/unas** hoofdzakelijk voor als ze nader bepaald worden: **Tienes unas gafas elegantes** (Je hebt een elegante bril). Anders wordt het meestal weggelaten: **Necesito llevar gafas** (Ik moet een bril dragen).

Bij deze woorden zijn enkelvoud en meervoud niet verwisselbaar als ze voorkomen in uitdrukkingen. Het is bijvoorbeeld **bajarse los pantalones** (de broek naar beneden doen) en nooit ***bajarse el pantalón** en het is **Me da en la nariz que....** ('Ik krijg het gevoel/Ik vermoed dat...') en nooit ***Me da en las narices que...**

► Zelfstandige naamwoorden die een verzameling of veelheid aanduiden. De belangrijkste zijn:

las barbas (ook la barba)	baard
los deberes	huiswerk
los desperdicios	afval, vuilnis
las escaleras (ook la escalera)	trap
los gritos	geschreeuw
los encombros	puin
los enseres	huisraad, inboedel
los fideos	vermicelli
las greñas	verwarde bos haar, ragebol
las herramientas	gereedschap
los platos	vaat(werk)
las porquerías	viezigheid, vieze troep
las vituallas	proviand
los viveres	proviand, levensmiddelen

Naast **los desperdicios** (afval, vuilnis) wordt ook **la basura** gebruikt en naast **los enseres** (huisraad) ook **el menaje**.

Het woord 'trap' wordt vertaald met **la escalera**, maar met een werkwoord wordt **las escaleras** gebruikt: **bajar/subir las escaleras** (de trap aflopen/oplopen), **caer por las escaleras** (van de trap vallen), **correr escaleras abajo** (de trap afrennen).

► Enkele Spaanse zelfstandige naamwoorden staan in het meervoud maar duiden een (Nederlands) enkelvoud aan, zonder dat daar enige logica in zit. De belangrijkste zijn:

los alrededores/aledaños/las afueras	omgeving, omstreken
las andas/las angarillas	draagbaar, brancard
los andurriales	uithoek
las bodas (<i>maar ook: la boda</i>)	bruiloft
los celos	jaloerie (in de liefde)
las cucamonas	geflikflooi, gefleem
las espinacas	spinazie
las exequias	uitvaart(dienst),
los funerales	begravenis(plechtigheid)
las fauces	muil (dier)
las gachas/los puches	pap
los honorarios	honorarium
las matemáticas	wiskunde
las natillas	(custard)vla
las tinieblas	de duisternis
las vacaciones	de vakantie

Naast **los alrededores** (omgeving) wordt ook **el entorno** gebruikt, naast **las andas/las angarillas** (draagbaar) ook **la camilla**, naast **las fauces** ook **la boca** en naast **las tinieblas** (duisternis) ook **la oscuridad**.

[2a] Als woorden die in het Spaans meervoud zijn, onderwerp van de zin zijn, hebben ze ook het werkwoord in het meervoud:

Las vacaciones duran dos semanas. De vakantie duurt twee weken.
Nos rodeaban unas tinieblas. Duisternis omringde ons.

Ook het bijvoeglijk naamwoord past zich vanzelfsprekend bij deze zelfstandige naamwoorden aan: **Llevas unos pantalones elegantes** ‘Je hebt een elegante broek aan’.

[2b] Enkele woorden hebben twee vormen voor het enkelvoud, waarvan de één tevens het meervoud is van de andere. De belangrijkste zijn **la efeméride** en **la efemérides** (herdenking); **la metrópoli** en **la metrópolis** (metropool).

[3] Enkele zelfstandige naamwoorden hebben een verschillende betekenis in het enkelvoud en meervoud, bijvoorbeeld:

la agujeta grote naald	las agujetas spierpijn
el celo ijver	los celos jaloerie
la esposa echtgenote	las esposas handboeien; los esposos echtpaar
el grillo krekel	los grillos (voet)boeien
el papel papier	los papeles o.a. kranten
el prez waardering	los preces gebeden

[4] Bij maat-, munt- en tijdseenheden wordt bij een aantal van twee of meer het meervoud gebruikt, in afwijking van het Nederlands:

dos kilos	twee kilo
diez kilómetros	tien kilometer
diez euros	tien euro
hace tres años	drie jaar geleden

Zijn de eenheden onderwerp, dan staat ook het gezegde in het meervoud: **Son diez euros por persona** ‘Het is tien euro per persoon’.

[5] Paren als ‘de koning en koningin’ etc. worden aangeduid met één mannelijk woord meervoud:

los padres	de vader en moeder, ouders
los hermanos	de broers en zusters
los hijos	de zoons en dochters, kinderen
los tíos	de oom en tante
los señores Rossi	de heer en mevrouw Rossi
los reyes	de koning en koningin, het vorstenpaar
los duques	de hertog en de hertogin

[6] In onderscheid van het Nederlands wordt in het Spaans het meervoud gebruikt in begroetingen en wensen:

buenos días	goedendag, goedemorgen
buenas tardes	goedemiddag
buenas noches	goedenavond, goedenacht
felices Navidades	gelukkig Kerstfeest
felices Pascuas	prettige Pasen

[6a] In een aantal uitdrukkingen van tijd wordt het meervoud gebruikt:

a comienzos/principios/ primeros de mes	begin van de maand
<i>Maar: al comienzo, al principio</i>	aan het begin; (van boek) voorin in het begin, aanvankelijk
a mediados del siglo pasado	halverwege de vorige eeuw
a finales de enero	eind januari

2.3 Samengestelde zelfstandige naamwoorden

2.3.1 Vorming van samengestelde zelfstandige naamwoorden

In het Spaans kunnen samengestelde woorden op drie manieren worden gevormd.

► Door twee woorden te verbinden met behulp van het voorzetsel **de**:

la máquina de coser	de naaimachine
las gafas de sol	de zonnebril
la lección de historia	de geschiedenisles

Maar spaarzaam worden andere voorzetsels gebruikt om twee woorden te verbinden, bijvoorbeeld **el lugar para dormir** ‘slaapplaats’.

► Door twee zelfstandige naamwoorden of een zelfstandig naamwoord en bijvoeglijk naamwoord naast elkaar te zetten:

Zelfstandig naamwoord + zelfstandig naamwoord

la hora punta	het spitsuur
la silla tijera	de klapstoel
el caso límite	het grensgeval

Een enkele keer wordt er tussen twee naast elkaar gezette zelfstandige naamwoorden een verbindingsstreepje geplaatst, bijvoorbeeld **el bono-regalo** ‘de cadeaubon’.

Samengestelde zelfstandige naamwoorden bestaande uit twee naast elkaar gezette zelfstandige naamwoorden hebben hetzelfde geslacht als het hoofdwoord.

Zelfstandig naamwoord + bijvoeglijk naamwoord

el incendio forestal	bosbrand
la catástrofe aérea	vliegcrash
el coro masculino	mannenkoor

► Door twee woorden aan elkaar te plakken (in het Nederlands is dit vrijwel de enige manier). Allerlei soorten woorden kunnen aan elkaar worden geplakt, zoals:

- twee zelfstandige naamwoorden: **sordomudo** (doofstomme).
- een zelfstandig en een bijvoeglijk naamwoord of andersom: **el camposanto** (kerkhof); **el semifinal** (halve finale).
- een voorzetsel en een zelfstandig naamwoord, bijvoorbeeld **para** (voor) + **agua** (water) wordt **el paraguas** (paraplu).

- een werkwoord en een zelfstandig naamwoord. Als dit een telbaar zelfstandig naamwoord is, zet men dit meestal in het meervoud: **cuenta** (hij telt) + **kilómetro** (kilometer) wordt **el cuentakilómetros** (kilometerteller); **abre** (hij opent) + **lata** (blik) wordt **el abrelatas** (blikopener); **corta** (hij snijdt) + **césped** (gras) wordt **el cortacésped** (grasmaaier); **saca** (hij trekt) + **corcho** (kurk) wordt **el sacacorchos** (kurkentrekker). Uitzondering op deze regel is bijvoorbeeld **guardameta** (doelman, keeper), dat een samentrekking is van het werkwoord **guardar** (beschermen) en het telbare zelfstandig naamwoord **meta** (doel). Soms bestaan beide vormen, zoals **guardabosque** en **guardabosques** (boswachter). N.B. Zelfstandige naamwoorden voor zaken die zijn samengesteld uit een werkwoord en een zelfstandig naamwoord zijn mannelijk.
- een werkwoord en een voornaamwoord: **lo sabe todo** (hij/zij weet alles) wordt **sabelotodo** (wijsneus, betweter).
- twee bijvoeglijke naamwoorden: **el claroscuro** (halfslachtingheid).
- twee werkwoordsvormen: **el vaivén** (o.a. het heen-en-weer-geloop). Soms zijn het zelfs diverse werkwoorden die aan elkaar geplakt zijn, bijvoorbeeld **correvedile** (klikspaan), waarin de werkwoorden **correr**, **ver** en **decir** in de gebiedende wijs 2e persoon enkelvoud zich aan elkaar rijgen ('loop-zie-en-zeg-hem').
- een werkwoord en een persoonlijk voornaamwoord: **el pésame** (condoleantie).
- een voorvoegsel (**anti-**, **contra-**, **ultra-**, etc.) en een zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord of werkwoord: **el antiaéreo** (luchtafweergeschut), **la ultracongelación** (diepvries).

2.3.2 Meervoud van samengestelde zelfstandige naamwoorden

[1] Bij de meervoudsvorming van samengestelde woorden die ontstaan zijn door twee woorden te verbinden met behulp van het voorzetsel **de**, verandert alleen het eerste woord: **el punto de vista** (gezichtspunt) wordt in het meervoud **los puntos de vista** en **el instrumento de cuerda** (strijkinstrument) wordt in het meervoud **los instrumentos de cuerda**.

[2] Samengestelde woorden die zijn ontstaan door het los naast elkaar plaatsen van twee woorden, vormen het meervoud op twee manieren.

► Is het eerste element van het samengestelde woord een zelfstandig naamwoord en het tweede element een bijvoeglijk naamwoord dat niet ook als zelfstandig naamwoord wordt gebruikt, dan wordt het meervoud meestal gevormd door beide woorden in het meervoud te zetten.

el incendio forestal bosbrand
piel roja roodhuid
cabeza rapada skinhead

incendios forestales
pieles rojas
cabezas rapadas

► Is het eerste element van het samengestelde woord een zelfstandig naamwoord en het tweede element een woord dat als zelfstandig naamwoord én als bijvoeglijk naamwoord kan worden gebruikt, dan zijn er twee mogelijkheden voor het vormen van het meervoud: beide woorden veranderen in het meervoud of alleen het eerste woord.

el avión espía spionagevliegtuig	los aviones espías, los aviones espía
la célula madre moedercel	las células madres, las células madre
la palabra clave sleutelwoord	las palabras claves, las palabras clave

Een apart geval vormen woorden die zijn samengesteld uit een zelfstandig naamwoord plus het bijvoeglijk naamwoord **extra**. Er zijn dan alleen twee mogelijkheden voor het vormen van het meervoud als **extra** de betekenis heeft van ‘extra, additioneel’, zoals in **hora extra** (overuur): **horas extra** of **horas extras**. Betekent **extra** ‘bijzonder goed’, zoals in **vino extra** (kwaliteitswijn), dan is er maar één mogelijkheid voor het vormen van het meervoud, namelijk die waarbij **extra** onveranderd blijft: **vinos extra**

► Is het eerste element van het samengestelde woord een zelfstandig naamwoord en het tweede element een zelfstandige naamwoord dat niet ook als bijvoeglijk naamwoord wordt gebruikt, dan wordt het meervoud meestal gevormd door alleen het eerste woord (het hoofdwoord) in het meervoud te zetten terwijl het tweede woord onveranderd blijft:

el globo sonda proefballon	los globos sonda
la hora punta spitsuur	las horas punta
la jirafa hembra vrouwtjesgiraf	las jirafas hembra

In enkele gevallen veranderen beide woorden (**el café teatro** theatercafé **los cafés teatros**) of kan het allebei (**el coche cama** slaapwagen **los coches cama/camas**).

[3] Samengestelde zelfstandige naamwoorden die ontstaan zijn door twee woorden aan elkaar te plakken, vormen over het algemeen het meervoud volgens dezelfde regels als enkelvoudige zelfstandige naamwoorden:

el matafuego brandblusser	los matafuegos
el ferrocarril spoor(weg)	los ferrocarriles
el mondadientes tandenstoker	los mondadientes

Slechts in enkele gevallen wijkt de meervoudsvorming af. Zo veranderen beide samenstellende woorden in **el gentilhomme** (heer, edelman): **los gentileshombres** (maar ook **los gentilhombres**).

3 Werkwoord

We onderscheiden zelfstandig gebruikte werkwoorden, hulpwerkwoorden en koppelwerkwoorden. Een zelfstandig gebruikt werkwoord is bijvoorbeeld ‘gaan’ in de zin ‘Ik ga naar huis’. Een werkwoord is *hulpwerkwoord* wanneer het alleen betekenis heeft in combinatie met een ander werkwoord. In de zin ‘Hij heeft gewonnen’ is ‘hebben’ hulpwerkwoord van het verleden deelwoord ‘gewonnen’; in de zin ‘Hij gaat zijn broer halen’ is ‘gaan’ hulpwerkwoord van de infinitief ‘halen’. Zonder dit verleden deelwoord of deze infinitief worden de zinnen betekenisloos. Een *koppelwerkwoord* verbindt het onderwerp van de zin met een bijvoeglijk naamwoord of zelfstandig naamwoord. In de zinnen ‘Hij wordt advocaat’ en ‘Zij is knap’ zijn ‘worden’ en ‘zijn’ koppelwerkwoorden. De combinatie van koppelwerkwoord en bijvoeglijk of zelfstandig naamwoord noemt men een *naamwoordelijk gezegde*.

3.1 Indeling van de werkwoorden naar uitgang en overzicht van tijden en wijzen

[1] De Spaanse werkwoorden worden verdeeld in drie groepen, op basis van de uitgang van de infinitief (onbepaalde wijs):

► werkwoorden, die bestaan uit stam + **-ar**.

Voorbeelden: **hablar** (spreken); **estudiar** (studeren)

► werkwoorden die bestaan uit stam + **-er**.

Voorbeelden: **beber** (drinken); **querer** (willen)

► werkwoorden die bestaan uit stam + **-ir**.

Voorbeelden: **vivir** (leven); **sufrir** (lijden)

Elke groep kent zijn eigen vervoeging voor de verschillende tijden en wijzen. De werkwoorden die zich houden aan de regels voor de vervoeging in hun groep, worden *regelmatige werkwoorden* genoemd. Een aantal werkwoorden wijkt af van de regels en worden *onregelmatige werkwoorden* genoemd.

[2] In het Spaans kunnen we de volgende tijden en wijzen onderscheiden:

Tijd en wijze

Voorbeeldzin

presente de indicativo
onvolt. tegenw. tijd

¿**Qué quiere la mujer esa?**

Wat *wil* die vrouw?

presente de subjuntivo

Haga usted lo que quiera.

Doet u maar wat u *wilt*.

futuro simple

Me beberé la leche.

Ik *zal* de melk *opdrinken*.

onvolt. tegenw. toek. tijd

futuro compuesto volt.tegenw. toek. tijd	Habr� bebido el vino.	Hij <i>zal</i> de wijn <i>opgedronken hebben</i> .
condicional simple onv. verleden toek. tijd	Querr� una camisa blanca.	Ik <i>wou</i> (= zou willen) graag een wit overhemd.
condicional compuesto volt. verleden toek. tijd	Habr� bebido vino en otro caso.	Hij <i>had</i> (= zou hebben) anders wijn <i>gedronken</i> .
imperativo gebiedende wijs	�No beba tanto vino, señor!	<i>Drink</i> niet zoveel wijn, mijnheer!
pretérito imperfecto de indicativo onvoltooid verleden tijd	Ella quer� comprar botas.	Zij <i>wilde</i> laarzen kopen.
pretérito imperfecto de subjuntivo	No se cas� con �l porque lo quisiera, sino porque era millonario.	Ze trouwde niet met hem omdat ze hem <i>wilde</i> , maar omdat hij miljonair was.
presente perfecto voltooid tegenw. tijd	�l ha bebido toda la leche.	Hij <i>heeft</i> alle melk <i>opgedronken</i> .
pretérito perfecto simple voltooid verleden tijd	De sus dos hijos el uno quiso ser abogado y el otro profesor.	Van zijn twee zonen <i>wilde</i> de een advocaat worden en de andere leraar.
pretérito pluscuamperfecto de indicativo	�l hab� bebido toda la leche.	Hij <i>had</i> alle melk <i>opgedronken</i>
pretérito pluscuamperfecto de subjuntivo	�Qui�n lo hubiera/hubiese imaginado!	Wie <i>had</i> dat ooit <i>gedacht!</i>
gerundio simple	Encontramos al niño llorando.	We troffen het kind <i>huilend</i> aan.
gerundio compuesto	Habiendo llegado todos, la fiesta comienza.	Als allen zijn gearriveerd, begint het feest.
infinitivo simple	�Tienes ganas de ir al cine?	Heb je zin om naar de film te <i>gaan</i> ?
infinitivo compuesto	Siento haber llegado tarde.	Het spijt me dat ik te laat ben.

3.2 Presente de indicativo

3.2.1 Vervoeging van de regelmatige werkwoorden

[1] Je vervoegt het werkwoord door achter de stam de uitgangen te zetten. De uitgangen voor de *presente de indicativo* (onvoltooid tegenwoordige tijd) zijn als volgt:

<i>Persoonlijk voornaamwoord</i>	<i>Werkwoorden op –ar hablar stam: habl-</i>	<i>Werkwoorden op –er comer stam: com-</i>	<i>Werkwoorden op –ir vivir stam: viv-</i>
<i>yo ik</i>	hablo <i>ik spreek</i>	como <i>ik eet</i>	vivo <i>ik leef</i>
<i>tú jij</i>	hablas	comes	vives
<i>él/ella/usted hij, zij, u</i>	habla	come	vive
<i>nosotros/as wij</i>	hablamos	comemos	vivimos
<i>vosotros/as jullie</i>	habláis	coméis	vivís
<i>ellos/ellas/ustedes zij, u</i>	hablan	comen	viven

Merk op, dat de vervoeging van de werkwoorden op **–er** en **–ir** alleen verschilt voor de *wij*-persoon en de *jullie*-persoon. Voor de overige personen is ze hetzelfde.

Enkele voorbeeldzinnen met de presente de indicativo van regelmatige werkwoorden:

(ladrar) <i>Ladra un perro.</i>	Een hond blaft.
(sufrir) <i>El animal sufre.</i>	Het dier lijdt.
(llorar) <i>Los niños lloran.</i>	De kinderen huilen.
(deber) <i>Debéis mirar bien.</i>	Jullie moeten goed kijken.
(abrir) <i>¿Abres tú la puerta?</i>	Doe jij de deur open?
(tomar) <i>Tomamos el autobús.</i>	We nemen de bus.
(beber) <i>¿Bebe usted vino tinto?</i>	Drinkt u rode wijn?
(subir) <i>Ella sube pronto.</i>	Ze gaat vlug naar boven.
(quedar) <i>¿No quedáis?</i>	Blijven jullie niet?
(leer) <i>Leo una novela.</i>	Ik lees een roman.

[2] Bij een aantal werkwoorden moet bij de vervoeging de schrijfwijze aangepast worden.

[2a] Om de oorspronkelijke zachte uitspraak van de medeklinker waarop de stam eindigt te behouden, wordt bij werkwoorden op **–ger** of **–gir** en werkwoorden op een medeklinker + **cer** of **cir** vóór een **o** (dat is in de *ik*-persoon van de presente de indicativo) de **g** veranderd in een **j** resp. de **c** in een **z**.

<i>Werkw. op –ger of –gir</i>		<i>Werkw. op medeklinker + cer of cir</i>	
coger nemen	fingir veinzen	vencer winnen	zurcir stoppen
cojo	finjo	venzo	zurzo
coges	finges	vences	zurces
coge	finge	vence	zurce
cogemos	fingimos	vencemos	zurcimos
cogéis	fingís	vencéis	zurcís
cogen	fingen	vencen	zurcen